

SLOVENSKI NAROD

Iznaj vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznika. — Inserati do 30 peti vrt & Din 2, do 100 vrt & Din 2.50, od 100 do 300 vrt & Din 3, večji inserati peti vrt & Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« celja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pogajanja za rešitev španskega problema:

Angleški predlog za premirje v Španiji Nemčija sprejela, Italija pa odklonila

V Parizu sodijo, da osiše Rim — Berlin vidno popušča, v Londonu so pa mnenja, da bo morala tudi Italija popustiti — Danes se sestane londonski odbor

Pariz, 24. maja r. Zunanji minister Yvon Delbos je imel sredi dneva razgovor z italijanskim poslanikom Ceruttijem. Razpravljala sta o angleškem predlogu glede posredovalne akcije v Španiji. Predlog predvideva, naj bi vse štiri velesile, to so Anglija, Francija, Nemčija in Italija, zahtevale od obeh sprtnih taborov v Španiji, da ustavita sovražnosti, obenem pa naj bi se umaknili iz Španije vsi inozemski prostovoljci. Kakor že javljeno, se je francoska vlada popolnoma solidarizirala z angleškim predlogom, ki ga obravnava tudi londonski odbor za nevmešanje.

Kakor zatrjujejo, je Italija odklonila svoj pristavek na ta angleški predlog, češ da bi to pomenilo vmešanje v španske notranje zadeve, kar je v nasprotju s celokupno sedanjo politiko nevmešavanja. V dokaz tega stališča italijanske vlade navajajo tudi pisanje italijanskega tiska, ki odklanja umik

prostovoljcev, ker bi to pomenilo enostransko spremembo položaja v Španiji na korist republikancev in v škodo generala Franca.

Nasprotno pa so prispele iz Berlina vesti, da so tam angleško iniciativo sprejeli zelo dobrohotno. Zunanji minister Neurath je angleškemu poslaniku Hendersonu odgovoril, da je bil Hitler že od vsega začetka proti vsakemu vmešavanju v španske notranje zadeve in da smatra umik tujih prostovoljcev iz Španije za korak, ki bi ga morale podpreti vse evropske države, ki žele mir.

Ta vest je izzvala v pariških političnih krogih pravcato senzacijo. Posebno podpirajo razliko v stališču, ki sta ga zavzela Rim in Berlin v tem vprašanju. Francoski listi pišejo v svojih komentarjih, da se da iz tega sklepati na to, da osiše Rim—Ber-

lin popušča in da se želi Nemčija približati zapadnim velesilam. Pomirljivo stališče Berlina spravlja tudi v zvezo s prihodom nemškega gospodarkega ministra dr. Schachta v Pariz. Dr. Schacht, ki bo oficijelno prisostvoval otvoritvi svetovne razstave, bo ostal več dni v Parizu in bo imel razgovore z ministrskim predsednikom Blumom, zunanjim ministrom Delbosom, trgovskim ministrom Bastidom in finančnim ministrom Auriolom. V pariških krogih računajo na to, da bo skušal dr. Schacht doseči nove ugodnosti za nemško gospodarstvo ter da bo pričel razgovore o tesnejšem gospodarskem sodelovanju. To je po sodbah pariških krogov tudi razlog, zakaj se nemški tisk ni pridružil italijanski kampanji proti Angliji, in zaradi tega zavzema nemški tisk tudi skrajno pomirljiv ton v polemiki o francoski, angleški in celo ruski politiki.

Poleg teh docela taktičnih razlogov pa smatrajo v Parizu, da obstajajo tudi še drugi razlogi za tako spremenjeno stališče Nemčije, zlasti v španskem vprašanju. V Berlinu so začeli uvidevati, da je akcija, ki sta jo pričeli v Španiji Italija in Nemčija, naletela na mnogo resnejši odpor, kakor pa so sprva pričakovali. Vrh tega Nemčija ne bi želela, da žrtvuje svoje gospodarske interese akciji, ki za njo v nobenem primeru ne more biti koristna.

Sprito takega stališča Nemčije so v londonskih krogih prepričani, da bo tudi Italija morala popustiti. Danes se bo sestal londonski odbor, da sestavi konkretne predloge za premirje, in odprkile tujih prostovoljcev iz Španije. Ti predlogi bodo, ako se bodo velesile sporazumele, takoj dostavljeni obema španskima taboroma. Odklopitev o tem je pričakovali vsekakor še ta teden.

Politični obzornik

Zbor jugoslovenske nacionalne akademske omladine

Včeraj se je vršil v Zagrebu letni občni zbor Zveze jugoslovenskih nacionalnih akademskih organizacij, v kateri so včlanjene vse elitne organizacije naše akademske omladine. Zborovanje je dokazalo, da je jugoslovenska misel med akademsko omladino ne samo živa in čvrsto usidrana, marveč da baš v današnjih časih zajema vse širše kroge in vpliva trdno vero v končno zmago.

V tej zvezi sta včlanjena tudi oba najmočnejša akademska kluba ljubljanske univerze, »Jadrani« in »Edinstvo«, iz Zagreba pa so včlanjeni v tej zvezi veteranski klub, kulturni in strokovni klub ekonomsko komercialne visoke šole, klub farmacevtov, klub medicincev, Jugoslovenska akcija, akademska jugoslovenska-školoslovska liga, klub pravnikov, Jugoslovenska akademska študentska in klub »Rad« iz Beograda pa jugoslovensko študentsko združenje, združenje prosvetnega društva Sv. Save in združenje nacionalnih študentov vrbarske banovine. Razen teh glavnih klubov na naših univerzah so včlanjeni v zvezi tudi razni pokrajinski akademski klubi, tako med drugimi iz Splita, Sibenika, Sušaka, Novega Sada, Kaštele itd. Na današnjem zborovanju so bili lepo zastopani tudi ljubljanski akademiki, ki so poslali na glavno skupščino v Zagreb okoli 50 delegatov.

Zborovanje je vodil predsednik zveze g. Niko Marinković, sodrnik zagrebških »Novosti«, na čigar predlog so bile z vilihami ovacijami sprejete vdanostne brzojavke, ki so jih z zborovanja odposlali Nj. Vel. kralju Petru II, Nj. Vel. kraljici Mariji in kraljevemu namestniku doktorju Stankoviću kot zaščitniku zveze. V brzojavki Nj. Vel. kraljici posebej poudarjajo:

Kakamo čas, ko bomo z Vašim kraljevskim sinom stopili v borbo za ostvartev oporoke kralja Udalnice.

V svojem nagovoru je predsednik naglasil, da je Zveza jugoslovenskih nacionalnih študentov nadstranarska, vendar pa strogo jugoslovensko nacionalna organizacija, v kateri se zastopniki vseh nacionalnih skupin, predvsem seveda JNS, Prelom, ki je nastal v našem nacionalnem življenju, ko se je hotelo zrušiti to, kar je bilo s tolikimi žrtvami in naporu zgrajeno v šestih letih, ni mogel zatreti jugoslovenske nacionalne misli. Jugoslovenska nacionalna misel bo izšla iz teh težkih časov le še ojačena, ker ni mogoča Jugoslavija brez jugoslovenstva.

Govornik je obširno orisal vso borbo, ki jo morajo voditi jugoslovenski nacionalni elementi, zlasti v nekaterih banovinah, kjer so popolnoma prepuščeni terorju od spodaj. Jugoslovenska misel pa bo prestala tudi to morda najtežjo preizkušnjo in doseгла svoj nov preporod. Jugoslovenska nacionalna omladina vidi edino rešitev v ustvaritvi močne jugoslovenske nacionalistične fronte, ki bo zopet zbrala pod svojim praporom vse razkrojene jugoslovenske sile in jih povedla do končne zmage.

Obširno se je nato bavil s famoznim kongresom nekakih jugoslovenskih nacionalistov, ki se je vršil sredi maja in je bil prirejen s pomočjo brezplačnega potovanja in banketov in kjer se je skušalo z nekimi fiktivnimi klubi osnovati pod istim imenom neko novo zvezo, kar pa je temeljito izpodbijalo. Na tem kongresu ni bilo niti enega ljubljancana, iz Zagreba pa je poslal svoje delegate le en klub, dočim so bili iz Beograda zastopani neki novi fiktivni klubi. Zveza jugoslovenske nacionalne omladine noče biti nikomur za štafazo in bo, kakor doslej tudi v bodoče, bila neomajna po poti, ki je začrtana v nesmrtni oporoki tvorca Jugoslavije; čuvajmo Jugoslavijo! Sklenjeno je bilo, da se zaradi omenjenega kongresa vloži protest pri prosvetnem ministru ter naprosi še posebej kraljevi namestnik dr. Stanković za zaščito proti nasilju gotovih elementov.

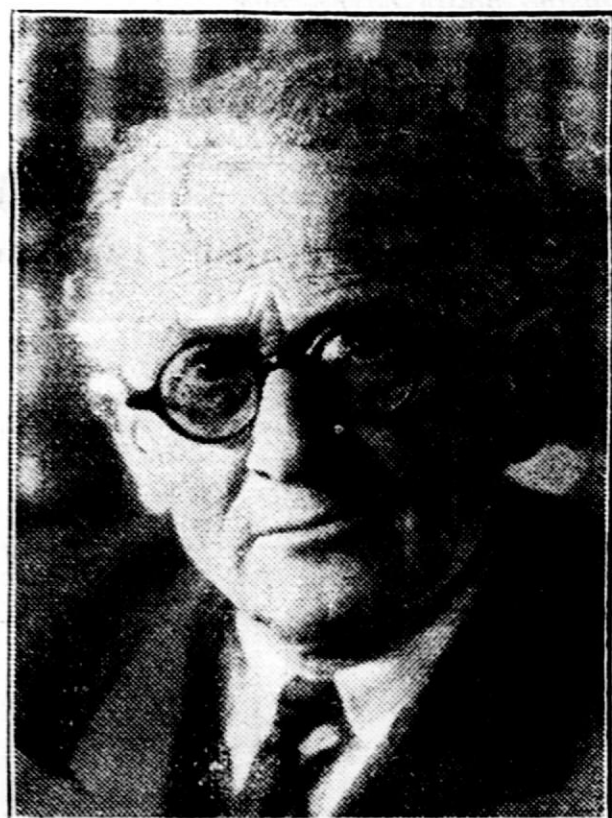
Tajniško in blagajniško poročilo je podal g. Stanko Rapotec iz Ljubljane. V teku dvestoletnega poslovanja po ljubljanskem kongresu, kjer je bila Zveza ustanovljena, je bila na njeno iniciativo osnovana dijaška Mala antanta, ki je imela svoje zasedanje v Zagrebu, Beogradu in na Bledu. Zveza jugoslovenskih nacionalnih študentov je tudi edina jugoslovenska študentska organizacija, ki je včlanjena v mednarodni federaciji. Na kongresu v Sofiji so morali naši delegati skupno z ostalimi delegati Male antante zapustiti zborovanje zaradi revizionističnih zahtev neke bolgarske skupine.

Ob zaključku je bilo sklenjeno, da se sedež zveze za prihodnji dve leti prenese v Ljubljano in zato v novi upravi tudi prevladujejo ljubljancani. Za predsednika je bil izvoljen jurist Franjo Mikuletić, za podpredsednika tehnik Mirko Polak, za blagajnika jurist Avgust Plajh, za tajnika jurist Vladimir Kosi. V odboru pa so zastopniki vseh treh univerz.

Novi predsednik g. Mikuletić se je zahvalil za izkazano mu zaupanje in je v svojem govoru podčrtal prepoved jugoslovenske misli med akademsko omladino. To je dokazala med drugimi tudi velika omladinska manifestacija v Ljubljani.

Ob koncu zborovanja je bila sprejeta resolucija, ki bo predložena vsem kompetentnim mestom in v kateri poudarjajo stališče jugoslovenske nacionalne omladine do vseh akcij, ki bi jo ogrožile.

Dr. Ivan Prijatelj

Ljubljana, 24. maja.

Umrli je dr. Ivan Prijatelj. Čeprav smo vedeli za njegovo rahlo zdravje, je nas ta vedel presenetila. Vse naš duhovni svet je prevzela ob mrtvaškem odru odličnega znanstvenika tuga in bolest. Univerzitetnega profesorja velikega slavista dr. Ivana Prijatelja ni več. V večnost je odšel najplemenitejši mož, velik prijatelj ter vzornik in vzgojitelj naše akademske mladine. Včeraj popoldne je za vedno zatislil svoje blage oči. Zadnje čase je dr. Prijatelj bolehal in umaknil se je bil iz javnosti. Pred sedmimi tedni se mu je bolezen poslabšala in so zdravniki ugotovili, da je pričela nezdružno napredovati arterioskleroza. Dr. Ivan Prijatelj je jel polegati, vedno pa je še vstajal in hodil na vrt svoje vile v Bogiščini ulici 5 na Mirju, kjer je urejeval gredice in se veselil nežnih cvetov in mlade rasti. Vedno je še sanjari o svoji kmečki hišici, ki jo je zgradil pred letom v slikovitem Polhovem gradu ob pričetku Mačkovega grabna, odkoder se je oziral na hrib slavnega znane grove Sv. Lovrenca, zrl na sumne valove Božne pod belo cesto in mislil globoke misli. Še zdrav, vendar po smrti svojega edinega sina, ki počiva v grobnici na viškem pokopališču, se je najraje zatekal v ta prelepi koteček slovenske zemlje, kjer je iskal miru v zatišju pester prirode pred ljudmi in samim seboj. Še la ni jeseni je gori precepil nad šestdeset mladih dreves in se veselil uspeha, o katerem je v družbi, kadar se je vračal v Ljubljano, rad pripovedoval.

Prof. dr. Ivan Prijatelj se je rodil dne 23. decembra l. 1875 v Sodražici pri Ribnici, dala nam ga je torej klasična naša zemlja, kakor že toliko drugih naših velikih mož. Šele z 9. leti je začel hoditi v šolo, dočim si je že prej bistril duha v družbi svojega očeta, ki je romal po svetu s suho robo. Radovedno si je ogledoval deček pisani svet, prepleto slovensko zemljo ter ljudje, ki jih je vzbujal zgodaj in jih spoznal od premožnih strani. Ko je doma dovršil ljudsko šolo, je odšel na gimnazijo v Ljubljano, kjer se je hitro izkazal s svojim talentom in se navdušil za učenje še drugih slovenskih jezikov, zlasti za ruščino, ki jo je kmalu povsem obvladal. Kot srednješolec se je jel že udeleževati v literarnem svetu, kot maturant je uredil zbornik »Na

razstanku, potem pa je odšel na visoko šolo na Dunaj, kjer se je prvotno vpisal na medicinsko fakulteto. Kmalu pa je prestopil na slavistiko in je postal kot akademik knjižničar velikega Jagicia. L. 1902 je bil promoviran za doktorja filozofije in je kmalu po promociji ponovno odpotoval v Rusijo, kjer se je še izpopolnil v slavistiki. Prepotoval je tudi veliko drugega sveta in se mudil med Nemci, Francozi, Poljaki in tudi Finci, kjer je zbiral gradivo za svoje obsežne študije. Končno je nastopil službo knjižničarja dunajske dvorne biblioteki, v kateri je ostal do prevrata. V dvorni biblioteki se je pričelo njegovo najboljše znanstveno delo in pridobil si je s svojimi uspehi ter delom velik sloves. Že takrat so ga vabile razne univerze, da bi prevzel mesto profesorja slovenske književnosti, sam pa se je s čedalje večjo vnemo posvečal študiju slovenske književnosti ter njene zgodovine. Po osvobojenju je bil med prvimi, ki ga je nova slovenska univerza poklicala v Ljubljano. Ostal ji je zvest do smrti in vzgojil je pet rodov slovenske akademske inteligence. Na brazdah, ki jih je izoral v naši kulturi, klije novo, sveže življenje, ki ostani blagoslovljeno na veke.

Dr. Ivan Prijatelj je bil predvsem utemeljitelj slovenskega eseja in literarni zgodovinar širokega formata. Najboljši njegovi eseji so razmetani po raznih knjigah, zbornikih in časopisih. Vsa njegova dela nosijo pečat pisateljeve tvorne osebnosti in visoke, moderno usmerjene kulture.

Huda ura nad Beogradom

Med bliskom in gromom je skoraj pol ure padala toča in napravila obilo škode

Beograd, 24. maja. p. Beograd je nočjo doživel neurje, kakršnega že leta in leta ne pomnijo. Kmalu po polnoči je nastal silen vihar, ki je odnašal opeko s streh in lomil ograje ter ruval drevje. Nebo so kmalu nato zastirli temni oblaki, okrog 2. zjutraj pa je nastal strahovit naliv. Ulice so se mahoma spremenile v pravcate hudo-

urnike. Naposled je med bliskom in gromom začela padati toča, ki je po nekod do 10 cm visoko pokrila ulice. Mesto je izgledalo kakor sredi zime. Neurje je trajalo celo uro. Iz okolice poročajo da je toča napravila velikansko škodo, vihar pa je porušil na periferiji Beograda več kolib. Neka ženska je od strahu umrla.

John Davis Rockefeller umrl

Pokojni je bil eden največjih bogatašev, pa tudi dobrotnikov človeštva

V krasnem letovišču Dayron Bidge na Floridi, ki se ga je izbral za letno rezidenco, je včeraj podlegel kapi znani multimilijonar in kralj petroleja John Davison Rockefeller. Že pred dvema letoma je bil precej slab, a žilava narava je zmagala in popravil se je tako, da so mislili, da bo ucahal 100 let. Saj se je baš zadnje čase dobro počutil. Zdaj je eden največjih bogatašev sveta mrtev.

John Davison Rockefeller je bil rojen 8. julija 1839 v Richfordu, država Newyork, kjer je bil njegov oče skromen trgovec. Ko je bil John star 14 let, se je njegova rodbina preselila v Ohio, kjer je dobil s 16 leti službo knjigovodje in je že lahko podpiral domače. Tri leta pozneje se je preselil v Cleveland, kjer si je prihranil

nekaj tisočakov in je z nekim Clarcom otvoril komisijsko trgovino. Ze takrat je pa Rockefeller spoznal pomen in vrednost kupčije s petrolejem in ji je posvečal največjo pozornost. S spretno spekulacijo je kmalu stopil v ospredje in z izvozom petroleja je zaslužil lepe denarce. Čez nekaj let je izstopil iz firme. Clark mu je izplačal 72.500 dolarjev in s tem denarjem je Rockefeller z Andrewsem ustanovil prvo petrolejsko rafinerijo. Dve leti pozneje je podjetje že povečal, pristopil je tudi tretji družabnik Henry M. Faegler. Vsi trije so leta 1870 ustanovili skupaj z družbo Stephen V. Harness podjetje Standard Oil Works v Clevelandu, ki je imelo milijon dolarjev kapitala. Ze naslednje leto je družba zvišala svoj kapital na poldrugi mili-

jon, dve leti pozneje pa na tri in pol milijona dolarjev. Leta 1882 je bil ustanovljen Standard Oil Trust, ki je suvereno obvladal ves ameriški petrolejski trg. Pozneje je Rockefeller kupil še mnogo delnic železarske industrije, a leta 1895 je prepustil vse trgovske posle svojemu sinu.

Rockefeller, ki je bil že popreje goreč baptist, je postal pozneje še bolj navdušen za to sekto. Nekega dne je, sledeč

naumom baptistov objavil, da bo vse svoje imetje žrtvoval za dobrodelne namene. Žrtvoval je res težke milijone za razne ustanove, toda njegovo premoženje je bilo neizmerno in neizčrpno, da ni prav nič občutil teh milijonov. Tako je Rockefeller ustanovil univerzo v Chicagu, kateri je v prvih letih poklonil 7 milijonov dolarjev, pozneje pa še pet milijonov, a organizaciji za vzgojo »General Education Board« je poklonil 43 milijonov dolarjev. Leta 1901 je ustanovil Rockefellerjev zavod za napredek medicine v Newyorku in žrtvoval zanj 15 milijonov dolarjev, ogromne zneske je pa daroval za bolnico v Baltimoru, za Barad kolegi v Newyorku in za baptistovske misijonske družbe. Največjo podporo in sicer 180 milijonov dolarjev je dal pa na razpolago za Rockefellerjevo ustanovo leta 1913, katere namen je pospeševati lagostanje na svetu. V razne humanitarne, znanstvene in socialne svrhe je daroval 500 milijonov dolarjev, a ko je leta 1921 ostanek svojega premoženja prepisal rodbini, je ostalo »samo« še 500 milijonov dolarjev. Leta 1929 je daroval 2 milijona dolarjev za zvezdarno Mount Wilson.

Rockefeller se je oženil leta 1864 z Lauro C. Spielmann, ki je umrla leta 1915. V spomin na njo je poklonil 60 milijonov dolarjev za revne matere in sirote.

Skoraj vse življenje je bil Rockefeller zdrav in čil in prav do zadnjega je igral golf, ki mu je bila najljubša igra. Dolgo je živel na svojem posestvu Gut Pocantico Hills v državi Newyork, zadnja leta pa na Floridi, kjer ga je v Dayron Bidgeu tudi doletela smrt.

Dedič vsega njegovega ogromnega premoženja je njegov sin John Davison Rockefeller mlajši, ki je rojen leta 1874 in ki se je leta 1901 oženil z Abby Greene.

Svoje življenje in svojo kariero je stari Rockefeller opisal v spominih »Random Reminiscences«, ki so izšli leta 1909 in nudijo zanimiv vpogled v vse žitje in bitje tega čudovitega moža.

Curih, 24. maja Beograd 10, Pariz 19.51, London 21.6125, Newyork 437.375, Bruselj 73.76, Milan 23, Amsterdam 240.425, Berlin 175.65, Dunaj 81.40—81.75, Praga 15.25.

VELIKI NEMSKI SLAGER PO GLASOVITEM ROMANU KATRINE HOLLAND:
„MAN SPRICHT ÜBER JACQUELINE“

Žena brez sramu

V glavnih vlogah naj-
boljši nemški igralci:
Wera Engels, Albrecht
Schönhals, Sabine Peters

Film, ki po svoji vsebini in umetniški dovršenosti nadkriljuje poznano filmsko delo
„IRENA“

Pride v kino Slogo!

Lep praznik pod Martuljkom

Svečana blagoslovitev in otvoritev nove postaje v ro-
mantični soteski Save-Dolinke

Kranjska gora, 24. maja
Včeraj dopoldne se je v vasici Gozd ve-
seli ves gorenjski kot za nadaljnji razvoj
tajskega prometa v tem delu našega pla-
ninskega raja pomembnega dogodka: sve-
čano je bila blagoslovljena in otvorjena
nova železniška postaja Gozd-Martuljek.
Pod mlajši ob postaji, ki je bila vsa okra-
šena z zelenjem, cvetjem in trobojnicami,
so domačini sprejeli goste in zastopnike, ki
so se pripeljali k otvoritvi ob 10.15. Spre-
jele so jih žene in dekleta v narodnih no-
šah in s šopki planinskih cvetlic, fantje so
pokali s topiči, domači pevci so jim želeli
dobrodošlico z narodno pesmijo. Kranjsko-
gorski župan Budimir Vojteh je pozdravil
zastopnika bana sreskega načelnika iz Ra-
dovljice dr. Vrečarja, direktorja dr. Fatu-
rja in njegovo spremstvo, senatorja dr. Ma-
rušiča, ki ima v bližini postaje pod divnim
špikom svojo vilo. Zahvalil se je vsem, ki
so z delom, razumevanjem in denarnimi
žrtvami podprli prizadevanje in trud za
uresničenje načrta. Župnik Čuk je novo
postajo blagoslovil, nakar jo je direktor
dr. Fatur proglasil za otvorjeno. Gostje so
si ogledali postajo, ki je zgrajena v doma-
nem slogu in je tudi v notranjosti oprem-
ljena s priključno planinsko domačnostjo.
Dr. Vrečar in dr. Fatur sta čestitala vsem,
ki so pripomogli s požrtnostjo in ne-
sebičnostjo odprti nova vrata v najlepši
kotiček našega planinskega raja. Podrta-
la sta pomen nove postaje za razvoj tu-
jskega prometa v kraju, ki bo v bližini bo-
dočnosti postaj gotovo najbolj privlačno
letovališče Gorenjske.

V lopi poleg upravne hišice Nabavljalne
zadruga uslužbencev državnih železnic je

uprava zadruga pripravila gostom in za-
stopnikom slavnosten obed. Pod medna-
rodno zadrugarsko mavričasto zastavo, ki
je plapolala nad skoraj dograjenima stav-
bama Nabavljalne zadruga in Zveze na-
bavljalnih zadrug, so po obedu govorniki
poudarjali, da je z otvoritvijo nove postaje
zmagala misel skupnosti in vzajemnosti,
ki je bistvena misel zadrugarstva. Ob tej
priliki je treba omeniti, da gre glavna
zasluga za zgraditev nove postaje Nabav-
ljalni zadrugi, ki je postavila v Gozdu pre-
krasen spomenik pokojnemu Viteškemu
kralju Aleksandru Zediničetu, z moderno
urejenim Mladinskim domom, ki je name-
njen kot okrevališče za slabotno deco
železničarjev-zadrugarjev. Dom bo otvorjen
s 1. julijem in ta dan bo dan ponosa in
zmage zadruga misli. Delovanje uprave
nabavljalne zadruga železničarjev naj bi
bilo vsem za vzor in za vzpodbudo. Ta na-
ša najmočnejša zadruga s predsednikom
Kleblom Emilom, podpredsednikom Juhom
Leopoldom, tajnikom Lušickim Jožetom
ter članj uprave gg. Lavričem, Magajno,
Masličem, Artičem, Brecljem, Verhovškom
in Čerčkom je s svojo socialno ustanovo
pod Martuljkom skupino pokazala, kakšne
obilne sadove, ki služijo celoti in bodoče-
nosti, lahko rodi nesebična zadruga vzajem-
nost. Veliko misel nesebičnega dela vseh
za vse in za boljšo bodočnost je vodstvo
Nabavljalne zadruga poneslo v romantično
sotesko pod Martuljkom in si z njo po več
letih boja in truda osvojilo srca in razum
domačinov, da so tudi oni kakor en moč
podprli akcijo zadruga. Včerajšnji praznik
pod Martuljkom je bil tako tudi praznik
zmage misli skupnosti in vzajemnosti.

Nova zmaga sovjetskega letalstva

Sovjetsko letalo je v petek preletelo severni tečaj in se
spustilo blizu njega na ledeno goro

Rusko letalstvo slavi novo zmago, mor-
da največjo, kar jih pozna njegova razme-
roma kratica, zato pa tem bogatejša zgo-
dovina. Sebe Rusija je začela sistematično
in organizirano prodirati v polarne kraje
Prej je bilo prepuščeno to delo poimencem.
Nobena država se ni lotila tega naporne-
ga, nevarnega, na prvi pogled malo kori-
sti obetajočega dela. Rusi so pa spoznali,
da krijejo polarni kraji v sebi mnogo na-
ravnih bogastev, zlasti je pa njih spozna-
vanje važno za nova dognanja na znan-
stvenem polju. In tako so dosegli ruski le-
talski v prodiranju proti severu v petek nov
važen uspeh. V petek ob 5 se je namreč
dvignilo veliko sovjetsko letalo N 170 na
Rudolfovem otoku v zračne višave in ob 11
je srečno preletelo severni tečaj, čez pčile
pol ure se je pa spustilo na ogromno ledeno
goro 20 km od tečaja. Letalo je vodil
slovesni sovjetski letalec Vodopjanov.
Spremljali so ga poleg posadke prof. Šmidt,
radiotelegrafist Krenkel, hidrobiolog Šir-
šov, magnetolog Fedorov in načelnik po-
larnne stanice Rudolfovega otoka Papanin.
Ze več mesecev je tega, ko se je začela
po moskovskih istih zanimiva diskusija o
tem, kako bi se dal severni tečaj najlažje
doseči z letalom. O tem so spregovorili
najboljši ruski letalci in polarni razisko-
valci. Eni so se zavzemali za to, naj se
letalo spusti na ledeno goro blizu tečaja,
drugi so bili pa mnenja, da bi bolj kazalo
pomagati si s padali. Ta čas je pa kar na
tistem odletelo 22. marca proti polarnim
krajem pet letal tipa ANT, konstruiranega
po inženjerju Tupolevu v osrednjem aero-
dinamičnem zavodu. Posadka je štela 43
mož. štiri letala imajo po štiri motorje,
eno pa dva in vsa so narejena nalašč za
polet nad polarnimi kraji.

Ekspedicijo vodi član Akademije znanos-
ti, izkušeni polarni raziskovalec prof. Oto
Šmidt. Letalci so si uredili bazo na Rudol-
fovem otoku, kjer je najsevernejša polarna
stanica. V ekspediciji sta najboljša ruska
polarna letalca Molokov in Vodopjanov, ki
sta se proslavila pri reševanju Čeljuskin-
cev, dalje junak Sovjetske Rusije Babu-
skin, znan s pomožne ekspedicije, ki je re-
šila del posadke ponesrečenega zrakoplo-
va »Italica«, ko se je razbil blizu severnega
tečaja, radiotelegrafist Krenkel, član po-
nesrečene ekspedicije »Čeljuskin«, hidro-
biolog Hiršov in magnetolog Fedorov. Z
znanstvenimi aparati in živili bogato za-
ložena ekspedicija je organizirala več po-
kusnih in raziskovalnih poletov z Rudol-
fovega otoka ter čakala na ugodno vre-
me, da bi se odločila za polet na severni
tečaj.

V Rusiji so se že bali za drzne letalce,
ko se po poletu proti severnemu tečaju po
prvem poročilu ni več oglašala njihova
oddajna postaja. Šele zvečer se je posre-
čilo radiotelegrafistu Krenkelu obnoviti
zvezo. Prof. Šmidt je izjavil, da se bo
ustavila posadka na ledeni gori, kjer si
uredi letališče, potem ji pa prinese druga
letala zalogo živil za poldrugo leto, leseno
zložljivo hišico in znanstvene pripomočke.
Tako bo na ledeni gori plavajoča stanica
ki bo redno pošiljala poročila o vremenu.
Ta poročila bodo zelo važna za vremenske
napovedi, saj po pravici imenujejo severni
tečaj delavnico vremena. Razen tega bo
posadka proučevala magnetne polne,
pošiljala poročila o stanju in smeri
ledu ter merila globokočino morja. Tako bo
nekak plavajoči morski svetilnik s radijsko
postajo, ki bo dajal znamenja in dolocal
smer letal, iščočih pot iz Rusije v Ameriko
preko severnega tečaja. Že lani so posku-
šali najti najprejstnejšo pot za redno

zračno zvezo med Ameriko in evropsko
Rusijo po tej najkrajši progi.
Na ledeni gori ostanejo Papanin, Širšov,
Fedorov in Krenkel. Pogumni raziskovalci
polarnih krajev domnevajo, da bo morski
tok odnašal ledeno goro proti Ameriki. S
tem bi se razširila opazovalna oblast. Po-
sadko na ledeni gori bodo preskrbovali
z vsem potrebnim druga letala, ki se bodo
spuščala na zasloni letališče na ledu, če pa
to ne bo šlo, si bodo pomagala s padali.
Tako bosta kombinirani obe možnosti, ka-
ko spustiti se blizu severnega tečaja na
led.

Na ledeni gori je postavila ekspedicija
kočo iz duraluminija, prevlečeno z debelo
plastjo gumija. Znotraj so stene in tla ob-
ložene s kožami severnih jelenov, okna
so pa iz upogljivega stekla. Radijska po-
staja deluje s štirimi valovnimi dolžinami
in sicer na 20, 40, 60 in 200 m. Ze prihod-
nje leto nameravajo Rusi otvoriti novo le-
talsko progo Moskva—San Francisco pre-
ko severnega tečaja, kjer bo vmesno po-
stajališče. Od tam bodo obveščali pilote o
vremenu, tam bo nekakšna vremenska
knjiga vsega sveta. Na severnem tečaju
odnosno v njegovih neposredni bližini namer-
avajo postaviti Rusi večjo kočo iz kav-
čuga ter urediti moderno radijsko postajo,
ki bo štirikrat dnevno oddajala vremenska
poročila. Za preskrbo z živili, raznimi po-
trebščinami, za pošto in izmenjavo posad-
ke bodo skrbela letala. Na ledeni gori bo
zgrajeno letališče. Reden potniški promet
preko severnega tečaja bo mogoč seveda
šele takrat, ko bodo zgrajena posebna le-
tala za polet nad polarnimi kraji, oprem-
ljena s tremi ali štirimi motorji po 1.000 HP.
Strokovnjaki pripisujejo tej ruski ekpedi-
ciji enako velik pomen, kakor prvi, ki
je sploh odkrila severni tečaj ali pa prve-
mu poletu čez Rokavski preliv. Prepričani
so, da bo že v najkrajšem času morda že
letos, otvorjena direktna zračna zveza
Rusija—Amerika preko Severnega tečaja.
Sovjetska vlada je že stopila v stik z ame-
riško in kanadsko vlado, da se sporazum-
no uredi to vprašanje.

Za 5 koles 5 mesecev zapora

Ljubljana, 24. maja
»Kolesarji! jim, pravijo policijske poro-
čila in mislijo s tem drzne tatove, ki se spe-
cializirajo na tatvine koles in so strah in
trepot kolesarjev in policije. Ta panoga la-
tov je zelo pretkana in ji policija težko
pride do živega. Kar veselje zavlada na po-
liciji, kadar se posreči ujeti »kolesarsko
podgano« in kolesarji se oddahnejo v svo-
ji stalni skrbi za kolesa, ki tudi z žabnicami
in ključavnicami niso več varna, kadar
čakajo pred trgovinami brez osebnega var-
stva na svojem gospodarstvu. Pred meseci
je naša policija prijela »kolesarja« Andreja
Jakolina, ki so mu dokazali tatvino petih
koles v skupni vrednosti 5600 Din. V so-
boto je bil Jakolin obsojen zaradi teh petih
koles na 5 mesecev strogega zapora. Fant
je priznal tatvino in povedal, kako jih je
izimel izpred lokalov, kako jih je spravil
v denar vse prepleksane in prenarajne.
Celo evidenčne tabele je ponaredil in jih
opremil z novimi številkami. Pri tem mu
je pomagal neki mladoletni K., ki je bil
Jakolinov glavni odjemalec. Ta je bil
obsojen na 20 dni zapora pogojno za 2 le-
ta.

IVAN KREFT OPROŠČEN
V soboto se je moral pred sodnikom po-
reditelcem Francom Gorečanom zagovarjati

Ivan Kreft, ki mu je obtožnica očitala pre-
stopke po zakonu o zaščiti javne varnosti
in reda v državi. Šlo je za neki letak, ki je
bil tiskan v Zagrebu in razposlan nekaterim
v Sloveniji. Kreft je zanikal, da bi bil
dal tiskati inkriminirani letak v Zagrebu.
Pojasnil je, da je napisal naslove na kuver-
te, v katerih naj bi bila nekaterim razpo-
slana neka obvestila, pa je nekdo najbrže
v te kuverte brez njegove vednosti podtak-
nil inkriminirani letak. Tudi tiskarnar iz
Zagreba je trdil, da Kreft ni sam naročil
letake, temveč jih je nekdo naročil na
Kreftovo ime. V tej tiskarni so Krefta po-
znali, ker so mu tam tiskali neke legalne
letake in njegovo knjigo.

Sodnik je Ivana Krefta zaradi pomanj-
kanja dokazov oprostil krivde in kazni, ker
je vseeno zelo verjetno in možno, da je kdo
drugi naročil na njegovo ime dotične leta-
ke. Državni pravnik Branko Goslar se ni
zadovoljil z oprostitvijo sodbo in se prijavil
priziv in revizijo obravnave.

SOKOL

Zlet gorenjskega sokolstva
na Jesenicah

V soboto 10. in v nedeljo 11. julija se bo
vršil zlet sokolske župe Kranj na Jesenicah.
Za ta veliki sokolski praznik se vse sokolske
edinitve temeljito pripravljajo, tako da bo
tiste dni na Jesenicah ena največjih sokol-
skih manifestacij, kar jih je bilo kdaj na
Gorenjskem.

Z let sam se na Jesenicah vrše temelj-
te priprave v tehničnem in organizatorič-
nem pogledu. Župni tehnični odbor je za
jeseniški zlet predpisal posebne proste in
srednje vrste, tako da bo vse telovadni spor-
ted obsegal razne panoge sodobne telesne
vzgoje, ki se še niso izvajale na Jesenicah.
Zelo lepe in lažje so skupinske vaje mo-
škega narasčaja z drogov, in skupinske va-
je ženskega narasčaja s palicami. Kij jih
bosta oba oddelka izvajala istočasno na god
bo. Vaje je sestavil znani strokovnjak, žup-
ni podnačelnik brat Buh z Jesenic. Poleg
raznih drugih vaj, ki jih bodo izvajali drugi
oddelki pa bodo člani nastopili hkratu s
simuliranimi vajami na šestih bradljah ob
spremljevanju godbe.

Vsi oddelki pa bodo nastopili pri krašni
zletni sceni, za katero je napisal besedilo
župni starešina brat Jaka Spicar. Na zletu
pa bo tudi nastopil močan oddelek vojakov
I. planinskega pešpolka iz Škofje Loke, vo-
jaška in sokolska godba pa bosta priredili
koncerte.

Sporod prireditve je v glavnem nasled-
njih: 10. julija zvečer: pohod sokolskih od-
delkov izpred Sokolskega doma na telova-
lišče, kjer se bo vršila ob umetni razsvet-
ljavi slavnostna akademija na prostem. V
nedeljo jutraj sprejem gostov na postaji,
nato pa se bodo vršile na telovadšču sku-
pnje za popoldanski javni nastop. Ob 11. bo
krenila z letnega telovadščja slavnostna po-
vorka po glavnih cestah, in se bo ustavila
pred spomenikom kralja Aleksandra I. Ude-
leženci pred narodno šolo, kjer bo stik
sokolstva in poštav. Popoldne bo na postaji
sprejem sokolske dece, nato pa bo na tel-
ovadšču nastop vseh sokolskih oddelkov
in vojske.

Javni nastop se bo vršil na igrišču SK
Bratstva, ki je eno največjih in najboljše
urejenih na Gorenjskem. Postavljena bo ve-
lika 30 metrov dolga pokrita tribuna, na
kateri bo 18 lož in okoli 400 sedežev. Pod
tribuno bodo garderoba, okrepčevalnice, so-
ba za igriščenega paznika ter prhe. Tudi v
ostalem bo igrišče smotno urejeno za vad-
bo raznih panog sodobne telesne vzgoje in
spolra. Tako bo urejeno tudi tenis igrišče
ter prostor za hazeno in odbojko. Na igri-

šču hkrati lahko nastopi pri prostih vajah
taka telovadec. O predpripravi za to ve-
liko sokolsko prireditev bomo še poročali.

Iz Maribora

— Žrtve pasje stekline. Dne 13. aprila
ob 20. je napadel stekel pes dve osebi na
Pobrezki cesti v Mariboru pred moško kas-
nilnico. Ker je ena teh dveh oseb mizar
Ivan Klančnik 21. V. umrla za pasjo ste-
kline, se druga neznana oseba (nek kolesa-
sar) poziva, da se takoj javi na mestnem
fizikatu v Mariboru, Franciškanska ul. 8.
oz. pri uradnem zdravniku, v katerega de-
lokrstno stanuje. Ob tej priliki se občinasto
opozarja na nevarnost pasjih ugrizov in da
je treba vsak pasji ugriz takoj prijaviti
mestnemu fizikatu, če je bila oseba ugriz-
njena v okolici mesta Maribora, sicer pa
pristojnemu sreskemu sanitetnemu refe-
rentu oz. banovinskemu zdravniku.

— Popis židov in brezvercev. V smislu
razpisa kr. banske uprave dravske bano-
vine v Ljubljani z dne 11. V. 1937 II No
11346/1 je treba popisati vse mariborske
prebivalce jugoslovanske in tuje državlja-
ne, ki so židovske veroizpovedi ali brez-
verci. Vabim mestne prebivalce žide in
brezverce jugoslovanske in druge državl-
ljane, da najpozneje do 10. junija t. l. ja-
vijo ustmeno ali pisмено Konskripcijske-
mu uradu mestnega poglavarstva sledeče
podatke: 1) Rodbinsko in rojstno ime. 2)
Datum in kraj rojstva. 3) Državljanstvo
in domovinstvo. 4) Poklic in bivališče. 5)
Stan (poročen, vdovec, samec). Pri poro-
čenih je navesti deklirsko rodbinsko in ro-
jstno ime ter veroizpoved žene. 6) Imena
in rojstni podatki nedoletnih otrok. Podat-
ki, ki se bodo zbrali, bodo služili le za
uradno evidenco.

— Drevi opera. Odlični gostje iz Ljub-
ljane uprizorijo drevi v našem gledališču
Puccinijevu opero »Madame Butterfly«, s
katero so lanske jeseni pred razprodano
histro želi burno odobranje. Zasedba je
ista ter nastopijo v vodilnih partijah ste-
bri ljubljanske opere primadona Gjungjen-
čeva, Golobova, Gostič, Janko in Zupan.

— Repetira »Bele bolezni«, drame slovi-
tega češkega dramatika Karla Capka, bo
v torek ob 20. uri za red A. Premierska
uprizoritev je zelo lepo uspešna in bomo o
njej še poročali.

— Voj. obvezniki brez konfesije. Vsi v
Mariboru živčji voj. obvezniki konfesije
roj. letnikov 1887 do 1916 se pozivajo, da
se nemudoma a najkasneje do 29. t. m. ja-
vijo v mestnem vojaškem uradu na Slo-
mškovem trgu v sobi št. 4.

— »Sicer grem z otrokoma v Dravico.
Neka že dalje časa brezposelna mati je
že dvakrat predložila prošnjo kraljevski
banski upravi za sprejem svojih dveh ma-
lih otrok v banovinski dežji dom v Mari-
boru. Njena prošnja je bila vselej odbita.
Zato se je uboga mati v obupu odločila
za skrajno sredstvo. Oba svoja otroka, 6-
letno Nado in 5-letnega Milana, je pustila
v veži dečjega doma s pismom, v katerem
ponovno prosi za usmiljenje, sicer ji ne
preostane drugega, da gre z otrokoma v
Dravo.

— Kam je izginil? Mariborske oblasti
zaman poizvedujejo, kam je izginil brez-
poselni delavec Jožef Marin, star 45 let
in stanujoč v vagonarski četrti. Ker je bil
siromak brez vsakih sredstev, sumijo, da
je šel v prostovoljno smrt.

— Dovoljeno zborovanje mariborskih
Hrvatov. Kakor smo nedavno poročali, bi
se moral v Mariboru vršiti ustanovni občni
zbor hrvatskega kulturnega društva »Na-
predka«. Zborovanje pa je tukajšnja po-
licija zabranila. Zastopniki pripravljalega
odбора so se zaradi tega odločili pritožiti

na bansko upravo, ki je pritožbi ugodila
in zborovanje dovolila. Občni zbor se bo
vršil v sotočju, 27. maja ob 9. uri dopoldne
v sjeni dvorani hotela »Novi svet« v Jur-
čičevi ulici. Za zborovanje vlada veliko za-
nimanje.

— Nagrobljeno truplo. Blizu Peidenice
je Mura naplavila truplo neznanega utop-
ljenca, starega okoli 30 let. Identitete do-
slej še niso ugotovili.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 24. maja katoličani:
Marija pomočnica kristjanov.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Caričin ljubljene
Kino Ideal: Španjski valček
Kino Sloga: Upor na brodu Bounty
Kino Union: Španska kri
Kino Moste: »Državni neprijatelj št. 1« in
»Clo-Clo«

Izredni občni zbor društva Kazino ob 20.
v restavraciji Zvezda.

Obiščite razstavo Društva slovenskih ti-
kovnih umetnikov v Jakopičevem paviljo-
nu.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9,
Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gartner,
Moste—Zaloška cesta.

Impod sito

Tudi tombole prirejamo in je menda pra-
va sreča doma samo na njih. Kovača že se
kako pogreši človek, saj ga ne zapije in
tudi v sladoledu se mu ne raztopi, če kupi
srečko. Vsi seveda ne morejo zadeti do-
bitkov, ker bi sicer ne mogli za tombole
natisniti dovolj srečk. Mnogo je poklica-
nih, a malo izvoljenih. Če si med izvolje-
nimi, lahko zadeneš recimo motorno kolo.
To je navadno glavni dobiček in če ga za-
deneš, pravijo, da te ima Fortuna posebno
rada.

Toda sreča nikoli ni popolna. Oni dan
je zadel mlad brvski pomočnik na tom-
boli motorno kolo in mislil je, da je v de-
vetih nebesih. Brez ga je zajahal in že je
oddrlal z njim po mestu. Toda kmalu ga
je ustavilo oko postave, češ, kje ima nje-
gov končček številko. Fant je odgovoril,
da je zadel motocikel na tomboli, toda re-
dar si je kljub temu zapisal njegovo ime.
Drugi dan se je sitnost z motornim kole-
som ponovila in fant je moral na policijo,
kjer mu niso hoteli verjeti, da je imel toli-
ko sreče na tomboli. Njega so sicer izpu-
stili, motocikel je pa moral ostati do dru-
gega dne na policiji.

Če bomo torej še kdaj priredili tombo-
lo in bo glavni dobiček na nji motorno ko-
lo, ga bo treba takoj opremiti s številko,
da sreča ne bo tako kruto skaljena.

Danes smo brali, da namerava Mussolini
umakniti vse italijanske vojske iz Španije
in prepustiti generala Franca svoji usodi.
Za to uslugo mu bo Franco gotovo hvale-
žen, saj je Mussolinijeva usoda trenutno
znatno boljša od njegove.

— OTROŠKA

— Mamica, ali bom lahko kupila otro-
ka, ko bom velika, tudi če se ne omožim?

— Ne, dušica, otroke lahko kupujejo sa-
mo omožene žene.
Deklica malo pomisli, potem pa pravi
trmasto:

— Nič ne de, jaz jih bom pa vendarle
kupila!

REKTOR UNIVERZE KRALJA ALEKSANDRA I.
in DEKAN FILOZOFSE FAKULTETE sporočata
tužno vest, da je dne 23. t. m. umrl gospod

dr. Ivan Prijatelj

redni univerzitetni profesor, član Znanstvenega društva za humanistične
vede v Ljubljani, Slovenskega učstva v Pragi itd., itd.

Velezaslužnemu članu proforskega kolegija bo
ohranila univerza trajen in časten spomin.

Pogreb bo v torek 25. t. m. ob 17. uri od pokojni-
kovega doma, Bogišičeva ulica št. 5., na pokopališču
na Viču.

V LJUBLJANI, dne 24. maja 1937.

VELENAPETO KRIMINALNO FILMSKO DELO:

HARRY PIEL

Volčjak „Greif“ kot sotrudnik policije.

REŽIJA: Harry Piel. V glavnih vlogah: Harry Piel, Alfred Hase, Edna Greyff, Trude Hesterberg, Henry Lorenzen.

Premiera v torek, dne 25. t. m. v Elitnem kinu Matici.

DNEVNE VESTI

— Mezdno gibanje v St. Vidu. Za mizar-sko stroko je bila septembra sklenjena ko-ktivna pogodba. Toda že januarja je 21 podjetij hotelo odpovedati pogodbo, čeprav odpovedni rok še ni potekel. Ob koncu marca je pa odpovedalo koaktivno pogod- bo 9 mestrov in 1. maja je pogodba pri njih prenehala veljati. Organizacije so se skušale sporazumeti direktno z mojstri, ko pa niso mogle doseči sporazuma, so zaprosile za posredovanje oblasti, in sicer z zahtevo, da se obstoječa koaktivna po- godba razširi na vsa podjetja in da se re- gulirajo plače.

— Ob 40letnjem Mozirski koče bo velika planinska slavnost v nedeljo 6. junija na Golčki planini nad Mozirjem. Domačini pod vodstvom mozirskega župana g. M. Gorjanc- ja, ki je pokrovitelj prireditve, marljivo so- delujejo pri pripravi za to planinsko slav- je. V soboto 5. junija zvečer bodo na pla- nini žareli kresovi in vabili k slavnosti. V nedeljo dopoldne ob 10. bo masa, ki soopr- vij eden izmed očetov frančiškanov iz Naza- rij pod milim nebom. Pri masi bo nastopil domači pevski zbor. Se pred poldnem bodo zastopniki Savinjske podružnice SPD polo- žili temeljni kamen za novi planinski dom, ki bo čez nekaj let zrasel na gričku nad staro Mozirsko kočo. S tem bo zaključen ofi- cialni program domačih planinske zabav- va na bo trajala ves popoldan; odmevalo bo petje, glasila pa se bo svedela tudi har- monika. Iz Celja in s posejabe v Smartnem ob Paki bodo vzdrževali zvezo z vsemi vla- ki posebnih avtobusov, ki bodo po nizki ceni izletnikov za obisk Mozirske koče na razpo- lago. Planinci! Nedeljo 6. junija rezervirajte za pohod k Mozirski koči!

SLUGA

Danes poslednji! Največja pomorska pustolovščina UPOR NA BRODU BOUNTY Charles Lughton — Clark Gable, Franchot Tone (v nemškem jeziku) Radi izredne dolžine filma predstave danes ob 16., 18.30 in 21. uri.

MATICA

Danes poslednji! Velefilm iz življenja ruske carice Elizabete CARICIN LJUBLJENEC Olga Čehova — Willy Eichberger, Adela Sandrock

UNION

Največji originalni španski pevski film z operno pevko Imperio Argentino ŠPANSKA KRI Predstave danes, razen v Slogi, ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

— Rojaki sirom sveta, fuje klie svoje domovine! Vabijo vas fuji bel domoviser- di zelenih polj, v večno lepem okviru snežnih slovenskih planin, vabi vas Ljubl- jana. Izkoristite priliko ljubljanskega vele- sejma od 5. do 14. junija in posetite svojo domovino, obiščite razstavo slovenske tvor- nosti in iznajdlivosti. Z velesejnsko lega- timacijo vam nudijo jugoslovenske železni- ce in parobrodne družbe 50% popust ozirno- ma razred za razred, znižano vozno po- uživalo tudi v Avstriji, Švici, Italiji, Grčiji, Bolgariji, CSR, Madžarski, Nemčiji, Poljski, Rumuniji in Franciji.

— Radijsko predavanje o vavencih. Danes popoldne ob 18. bo predaval v radiu g. dr. Albert Trtnik: Socialno medicinsko raz- motrivanje o vavencih vavencih. Na vavenciški anketi v Delavski zbornici je imel dr. Trtnik o tej temi referat in opo- zarmajo našo javnost na to važno preda- vanje. Sledili bodo še ostali referati po ra- diu. To prvo predavanje je združeno z ostalimi predavanji.

— Na vseh naših parnikih bodo imeli po- setniki ljubljanskega velesejnskega popust- in sicer tako, da se bodo s karto nižjega raz- reda vozili v višjem razredu in to: od 20. t. m. do 14. junija za prihod ter od 5. do 20. junija za povratek.

— Zahteva po ustanovitvi bančne zbor- nice. V Beogradu je zborovalo večeraj Zdru- ženje bank. Predsednik dr. Vlada Marković je govoril o položaju bankarstva pri nas in dejal, da bi bilo treba načeti vprašanje zakona o bankah, in ustanoviti bančno zbornico. Banke same bi vzdrževale zbor- nico, ki naj bi zastopala interese denarnih zavodov.

— Občni zbor Zveze JČ lig. Večraj je bil v Beogradu občni zbor Zveze JČ lig. Otvoril in vodil ga je predsednik g. dr. Egon Stare, ker je predsednik Momčilo Milošević odstopil. Za novega predsednika je bil izvoljen soglasno predsednik Narod- ne skupščine Stevan Čirić, v odboru so pa tudi predsednik JČ lige v Ljubljani dr. Egon Stare, dr. Franc Mesesnel, in dr. Ve- koslav Kukovec. V resoluciji je postavil- na zahteva, naj se dosežena kulturna de- klaracija med Českoslovaško in Jugoslavi- jo izpremeni v konvencijo z zakonsko moč- jo, da dobi sodelovanje med obema drža- vama trdno podlago. V resoluciji je izra- žena želja naj bi prišli v razne ofi- cialne turistične organizacije člani odborov JČ lig.

— Društvo za zaščito industrijske svo- jine. V Beogradu je bilo večeraj ustanov- ljeno društvo za zaščito industrijske svo- jine. Za predsednika je bil izvoljen dr. Jan- ko Šuman, za podpredsednika na M. Bal- lani iz Beograda, g. Krein iz Zagreba in g. Ivan Jelačin iz Ljubljane.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, precej stalno vreme. Večraj je deževalo razen v Ljubljani skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu in Spli-

tu 26, v Ljubljani 23, v Mariboru, Zagre- bu in Sarajevu 20, v Skoplju 15. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.7, tem- peratura je znašala 15.2.

Rogaska Platina

— Težka prometna nesreča. Pri Lepo- glavi se je pripetila v soboto zvečer težka nesreča. Iz Trakošana so se vračali iz majniškega izleta dijaki kopivniške gim- nazije pod vodstvom profesorjev Ljube Sr- dalja in Zore Sečkar. Ko se je avtobus pri- bližal železniškemu prelazu je sofer na- enkrat opazil potniški vlak in mislil je, da bo se pravočasno prevozil železniško progo in zato je na svo moč pognal avtobus. To- da lokomotiva je zavozila v zadnji del av- tobusa in že je bila katastrofa tu. Loko- motiva je potiskala avtobus 30 m daleč pred seboj in šele potem se je ustavila. Avtobus je bil prevrnil, dijaki 4. razreda gimnazije Albert Kruljac je hotel skočiti iz avtobusa pa je namesto na levo stran skočil na desno naravnost pred lokomotivo, ki ga je prerezala čez pol. Druga žrtve je bil maturant Milan Dolenc, ki je izdih- nil na operacijski mizi. Poleg tega je bilo 8 dijakov težko ranjenih, 20 pa lahko.

— Procesija proti komunizmu. V soboto zvečer je bila v Zagrebu prva procesija proti komunizmu. V procesiji so nosili sil- ko Matere božje Kamenite. To je bil za- četek akcije katoliške cerkve proti komu- nizmu, ki jo je odredil nadškof koadjutor dr. Stepinac. Večraj dopoldne je bila v ka- tedrali pontifikalna masa, popoldne pa ve- lika pridiga proti komunizmu. Zagrebčani so radovedno gledali procesijo, ki je v nji stopal na celu duhovščine tudi nadškof dr. Stepinac.

— Nesreče in neizgode. V bolnico so da- vi, oziroma snodi prepeljali več poškodo- vancev, povzročil z dežele. Posestnikovega sinčka Jožeta Para s Police pri Višnji go- ri, je popadel pes in ga vgriznil v levo lice. — 10-letnega posestnikovega sina Ivana Medena iz Bežuljaka pri Begunjah pa je pčil gad v levo roko. — Hujše sta bila poškodovana posestnika Nace Zupančič ter Luka Cunder, oba iz Jarš pri Ljubljani. Večraj sta vozila baliž, pa se je snelo kolo in se je voz prevrnil na nju. Poleg zma- njih, sta dobila tudi lažje notranje poško- be. — Posestnikov sin Anton Manič iz Jarš pa je padel s kolesa in se težje poškodoval na glavi. Enako smolo je imel tudi zidar Janko Kristan z Ježice, ki je padel s ko- lesa in si izpahnil levo roko. Slednji je po- stal žrtev pretepačev pekovski vajenec Ivan Kržišnik iz Oberjev. Ti so ga poča- kali na Smartinski cesti in mu prizadejali več poškodb na glavi in po životu.

Iz Ljubljane

—lj Nova obremenitev kinematografov. Mestni urad zahteva od kinematografov posebno uvoznino za kulturne filme in filmske žurnale in sicer po 300 Din. Pra- vilnik o uvoznini mestne občine ljubljanske pa določa, da so izključno znanstveni kul- turni in reportažni filmi oproščeni troša- rine. Kako bodo spravili v sklad zahtevo po plačevanju trošarine tudi za kulturne filme in filmske žurnale s pravilnikom o uvoznini mestne občine ljubljanske objav- ljenim v »Službenem listu« kr. banke uprave z dne 1. aprila 1937 nam ni znano. Zaradi tega ukrepa so večeraj v ljubljans- kih kinematografih kulturni filmi in film- ski žurnali izostali.

—lj Otvoritev razstave Slovenska žen- ska knjiga bo jutri, v torek, ob 10. dop. v dvorani Trgovskega doma. Splošno žensko društvo vabi predvsem prijateljke ženska društva, da se je zanesljivo udeležijo. Zani- miva bo razstava sploh za vsakogar, ki mu je pri srcu slovenska kultura. Dobro- došli! Vstopnina za kritje stroškov 3 Din za osebo, dijaki in dijakinje 1 Din; stalna vstopnica, tudi k pedavanjem Din 10.

—lj Nenadna smrt. Na Izanski cesti št. 362 je večeraj dopoldne v starosti 63 let nenadoma preminul g. Ivan Žitnik. V mladih letih je bil v Ameriki, po povratku pa je s svojo pridnostjo znatno dvignil posestvo, ki ga je prevzel od svojih pred leti umrlih staršev. Zadnja leta so se pri njem oplo- vano kazali znaki živčne bolezni, ki je bi- la zdaj vzrok njegove tragične smrti. Po- kojniku ohranimo blag spomin, preostali- ma naša sožalja!

—lj Zveza med Trnovim in Karlovsko cesto. Že drugo leto grade podaljšek Jane- žičeve ceste med Karlovsko cesto in Sre- dino. Lani so nasipavali del nove ceste z blatom iz Ljubljane, letos so pa opravili kanalizacijska dela in zdaj nasipavajo ce- stišče z gramozom. Tako bo Trnovo dobilo sčasom direktno zvezo s Karlovsko cesto.

—lj Ivan Levar, dramski igralec, prosla- vi 25letni jubilej svojega umetniškega dela v torek 1. junija z Rostandovim »Cyr- nome« v opernem gledališču. Predprijaja vstopnice je pri operni blagajni od ponedel- jka 24. t. m. dalje.

—lj Mladinska organizacija JNS za me- sto Ljubljana priredi v primeru lepega vremena v nedeljo 30. t. m. majniški iz- let k Sv. Joštu. Odhod iz Ljubljane ob 7.15 uri z rednim potniškim vlakom. Pripomi- njamo, da bo moral vsak udeleženec sam skrbeti za prevoz in prehrano. Prijave se sprejemajo v strankinih prostorih: Kazino, II. nadst. do 26. t. m. in sicer med urad- nimi urami od 10. do 12. in od 16. do 18.

—lj Danes ima mladinska organizacija JNS za mesto Ljubljana ob 20. uri v stran- kinih prostorih svojo redno mesečno sejo. Ker je dnevni red važen, prosimo, da se seje sigurno udeležijo.

—lj Mladinska organizacija JNS za me- sto Ljubljana se najtopleje zahvaljuje vsem gr. darovalcem, ki so prispevali na pomoč ob priliki poklonitve naše delegacije na Oplenju.

—lj Prijeta vlomilca. V zadnjem času je bilo v Ljubljani izvršenih spet več dr- znih vlovov in stanovanja in razne poslovne prostore. Vlomilci so iskali in v nekaterih primerih tudi našli, v prvi vrsti denar. Policija je imela že delj časa na sumu kot

vlomilca dva mlada ljubljancina, ki ju je sedaj prišla. Aretirana vime sicer taj- ta, vendar je policija zbrala že veliko do- karilnega materijala, ki ju obremenjuje. Zaenkrat ju še zadržujejo, potem pa bosta romala na sodišče.

—lj Dve tatvine. Z dvorišča v Zadrzni ulici na Kodeljevem št. 17, je nekdo od- nesel te dni prevozniku Viktorju Pečarju 800 din vredno vozno dvigalo. — S kolesa pred kinom Moste pa je neznavec ukradel Jerneju Korenčanu 100 din vredno, pokro- mano dinamno-svetilko.

Iz Celja

—c Nedeljski nogomet. Na Glaziji je bi- la v nedeljo popoldne drugorazredna fina- na tekma med SK Laškimi in SK Radeča- mi. Tekma je bila tipično drugorazredna in se je končala neodločeno 0:0. Moštvi- sta predvajali dokaj primitivno igro brez posebnega tehničnega in kombinatornega znanja. Napada sta bila nepovezana in pred golom neodločna ter nista znala izra- titi niti ene prilike. Sodil je g. Hobercher objektivno in točno. Na Olimpijem igri- šču je bila v nedeljo popoldne odigrana pri- jateljska tekma med ISSK Mariborom in SK Olimpij, ki jo je odločil Maribor v svojo korist s 5:4 (2:3). Gostje so v teh- niki in kombinacijah prekašali domačine, njihov napad pa je igral preveč ležerno, dočim je bil Olimpij poizvednejši. Ollimp je bil prvih 30 minut v premoči, potem pa so imeli gostje vse do konca več od igre. Tekma je bila živahna in fair. Gostje so zabili gole v 11. in 19. minuti prvega ter v 16., 30 in 32. minuti drugega polčasa, dočim je bil Olimpij uspešen v 1., 13. in 25. minuti prvega ter v 38. minuti drugega polčasa. Sodil je g. Hrabnik precej povr- šno in je spregledal mnogo napak. Za ne- deljo popoldne določena prvenstvena tekma mladim Olimpi in Atletikom je bila prelo- žena. Namesto tega sta igrala rezerva At- letikov in mladina Olimpa prijateljsko tek- mo, v kateri je zmagala rezerva Atleti- kov z 2:1 (1:1).

—c Občinsko hišico v Kapucinski ulici pri kapucinskem mostu bodo v kratkem porušili in tam zgradili svet. Stranke so se že izselile iz te hišice, v kateri je po- stal bivanje zaradi izredno slabega stan- ja že življenjsko nevarno.

—c Občina bo kupila Winklerjevo hišo. Mestna občina bo kupila hišo ge. Win- klerjeve v Gosposki ulici za 200.000 Din in namestila v poslopju del svojih uradov.

—c Garaža za mestne avtobuse na Sp. Lanovžu bo občina v kratkem znatno po- večala. Stroški bodo znašali 10.400 Din.

—c Popravilo hodnikov za pešce. Občina bo dala popraviti kamnite in betonske hodnike v mestu. Za ta dela je predvče- nih 8450 Din.

—c Gledališka sezona v Celju bo zaklju- čena v torek z dvema operama. Narodno gledališče v Ljubljani bo uprizarilo v to- rek 25. t. m. ob 20. v celjskem gledališču Mascagnijevo opero »Cavalleria rusticana« in Leoncavallovo opero »Ghumačič. Dirig- ral bo kapelnik g. dr. Danilo Svava. S to predstavo bo letošnja sezona celjskega gledališča zaključena.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1, davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MECESNOVE PLOHE

I. II-a 60 mm večjo množino kupim. Ponudbe s ceno na upravo »Slov. Naroda« pod »Suh mecesenc«, 1435

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MIZARKEGA POMOČNIKA

za pohišivo rabim takoj. Bitenc Ivan, mizar, Gosposka 10. 1436

KLISEJE

ENO VEČERAVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MNOGO CENEJE

in boljše si nabavite vse vrste oblek iz perila pri PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

»ZVONCEK«

terpentin malo še vedno po 5 Din na stojnici na Vodnikovem rgu (za čevljarstvi stojnica- mi). 1431

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

—c Nočno lekarniško službo ima od so- bote 23. do včeraj petka 23. t. m. lekar- na »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

—c Občinsko učilo bo občina letos izgra- dila v celoti in tako ustvarila direktno zvezo med Komenskima in Ispavčovo ulico.

—c Razširitev električnega omrežja. Mestna elektrarna bo podaljšala električ- no omrežje na Dobrovo ter do skupine no- vih hiš na Zg. Hudinji in v Oretu. Inter- senti bodo morali prispevati k zadevnim stroškom.

—c Jugosl. akademsko pevsko društvo »Mladost-Balkan« iz Zagreba bo priredilo v soboto 12. junija zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Celju koncert pod vodstvom skladatelja g. Jakova Gotovca.

—c Samomor in poskus samomora. V torek si je posestnikov sin Gustav Gornik v St. lju ob juž. žel. pognal z lovsko pu- ško kroglo v srce. Izdihnil je na mestu. Domnevajo, da je gnila mladeniča v smrt nesrečna ljubezen. V petek okrog 13. pa se je pognala služkinja Marija L. iz Ce- lja z levega brega Savinje nad moškim kopališčem v vodo. K sreči sta bila v bli- zini dva moška, ki sta takoj pohitela za obupanko in jo potegnili iz vode. Dekle je hotelo v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

—c V celjski bolnici je umrla v petek 72letna zasodnica Ana Juvanova iz Laške- ga, na Ostrožnem pa je umrla v četrtek 73letna posestnica Elizabeta Pišova.

—c V nogo se je ustreli. V Juvanju pri Ljubnem je 24letni ključavničar Zdravko Poličnik ravnal v petek tako neprevidno s puško, da se je puška sprožila. Krogla je zadela Poličnika v desno nogo. Poškodba so prepeljali v celjsko bolnico.

—c V nogo se je ustreli. V Juvanju pri Ljubnem je 24letni ključavničar Zdravko Poličnik ravnal v petek tako neprevidno s puško, da se je puška sprožila. Krogla je zadela Poličnika v desno nogo. Poškodba so prepeljali v celjsko bolnico.

—c V nogo se je ustreli. V Juvanju pri Ljubnem je 24letni ključavničar Zdravko Poličnik ravnal v petek tako neprevidno s puško, da se je puška sprožila. Krogla je zadela Poličnika v desno nogo. Poškodba so prepeljali v celjsko bolnico.

Izlet v Postojnsko jamo

Ljubljana, 24. maja. Združenje železniških uradnikov, občasna uprava v Ljubljani, je lahko ponosno, da je tako spretno organiziralo tako velik izlet v Postojnsko jamo. Nad 3000 izletnikov so odpeljali večeraj štiri dolgi vlaki v Postoj- no, mnogo jih je pa pripelo še z rednim brzovlakom iz Maribora. Izlet je skrbno or- ganiziral prireditveni odbor pod vodstvom nemornega načelnika g. Bruna Parme. Odbor je organiziral že več izletov, a ta je bil pač največji, to je bila težka preizkuš- na, prestana dobro. V najlepšem redu in točno ob določenem času so odhajali vlaki iz Ljubljane in na meji ni bilo nobenih težav. Tudi v Postojni je šlo vse gladko. Italijanske oblasti so dobile navodila, naj grede našim izletnikom čim bolj na roke, kar se je tudi zgodilo.

Postojna je bila večeraj ves dan razgiba- na kakor je navadno le za binkošne praz- nike. Že dopoldne je igrala na glavnem tr- gu naša železničarska godba in mnogim starim ljudem so stopile solze v oči, ko so po dolgih letih zopet slišali domače pesmi. Slovenska govornica in slovensko petje je odmevalo po Postojni od jutra do večera. Nekaj olajšanja je prišlo, a naš Slovček, va- jen trpljenja je zadovoljen tudi z malim. Na vhod v jamo so ljudje seveda navajali, zla- staj po obedu in nastala je majhna zmešnja- va, ker izletniki niso vedeli, da je treba

dvigniti pri blagajni posebne vstopnice. To je bila pa tudi edina zmešnjava, če ne ra- čunamo one na povratku, za katero pa se- veda ne zadene nobena krivda prireditel- ljev izleta. Italijanska vina, vaji tišla, ki so se točila in prodajala v pletenkah večeraj po Postojni, niso kdove kako dobra, pa so le marsikomu stopila preveč v glavo, da je bilo prepevanja, vriskanja in prešernega razpoloženja že kar preveč. Na povratku se- veda ni bilo mogoče razvrstiti izletnikov tako lepo na vlake, kakor pri odhodu, poka- zala se je zopet naša nediscipliniranost. To- da dve uri vožnje prenese človek tudi stor- je.

Zadovoljni, razigrani, obloženi s pleten- kami in dežniki so se vračali izletniki v Ljubljano, mnogi pa tudi proti Mariboru in Zagrebu. Skoraj nobenega ni bilo brez pletenke in brez dežnika tudi ne, kakor da dežnikov pri nas nimamo na prodaj in da brez dežja sploh nikoli nismo.

Sporazum v Konjicah

Ljubljana, 24. maja. V soboto je bil poravnani spor v Konji- cah. Pogajanj so se udeležili: A. Laurich, tovarnar, dr. T. Sbrizaj, pravni zastopnik podjetja, J. Stanko, mezni referent in za- stopnik Delavske zbornice in zastopniki delavstva. Sklenjeno je bilo: Tovarna začne obratovati danes (v po- nedeljek) v smislu sporazuma z dne 20. maja, sklenjenega pri Zvezi industrijcev v Ljubljani, in sicer bo zaposlila 138 delav- cev.

Podjetje bo uredilo izplačevanje obvez za bolovanje po obrtnem zakonu za delav- ce.

V primeru potrebe bo podjetje izplačevalo ob sobotah posameznim delavcem pred- njem do višine 80% zaslužene mezd. De- lavci, ki pa želi dobiti predujem, mora te- javiti predelavcu že v petek. — Glede za- poslitve delavcev, ki danes še ne bodo za- posleni, je bilo sklenjeno, da jih bodo za- poslovali izmenoma od časa do časa po predlogu delavskih zaupnikov.

Naše gledališče

DRAMA Začetek ob 20. uri. Ponedeljek 24.: Zaprtlo. Torek 25.: Peter in Aleksej. Red B. Sreda 26.: Matura. Red Četrtek.

OPERA

Začetek ob 20. uri. Ponedeljek 24.: Zaprtlo. (Gostovanje v Ma- riboru: Madame Butterfly). Torek 25.: Zaprtlo. (Gostovanje v Celju: Ca- valleria rusticana, Ghumačič).

G. Ivan Levar praznuje 1. junija v oper- nem gledališču 25letnico umetniškega delo- vanja. Igral bo Cyrana v Rostandovi igri »Cyrano de Bergerac«, ki šteje med največ- je umotvora francoske literature. Mojestreki prevod tega nenadkriljivega dela, ki ga je oskrbel naš pesnik Oton Zupančič, je vzbur- dil pred leti, ko je izšel v knjigi in bil iz- vajen na odru veliko pozornost in enoglas- no priznanje, ker je popolnoma adevkva- ten genialnemu originalu.

B. RANGUS

zlatar, KRANJ Ure • zlatnina. Zahtevajte cenik.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

PIŠALNI STROJ

»Rheinmetall« najnovjši v kovčgu, se poceni proda. Vpra- šati Kolodvorska ul. 35-1. des- no. 1434

Makulturni papir

proda uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

Dr. IVAN PRIJATELJ

VSEUC. PROF. BLAGEGA POKOJNIKA, KI SI JE PRIDOBIL NEVENLJIVIH ZASLUG ZA NAŠE ZALOŽNISTVO, BOMO OHRANILI V TRAJNEM IN ČASTNEM SPOMINU. V LJUBLJANI, DNE 25. MAJA 1937. NACELSTVO TISKOVNE ZADRUGE.

Vprašanje mestnega dekliškega liceja

Nekaj misli o pravilni rešitvi tega za vse Slovence tako važnega problema

Ljubljana, 24. maja. Zanimivo je, s kakšno mirnostjo, da skoraj brezbriznostjo je t. zv. »napredna Ljubljana« sprejela na znanje, da se medtem žen. realna gimnazija ukine. Niti roka se ni zganila. Nikjer nikakega resnega protesta, nikakega poskusa, da se zavod reši na ta ali oni način. Predlaskim se je že zbralo nekaj staršev na sestanek, a brez jasnega načrta, kaj naj prav za prav stori. Značilno je bilo, da na tem ni bilo zastopano niti ravnateljstvo, niti profesor-ski zbor, da se je zdelo, kakor da tu di njim ni nič ležeče na tem, ali zavod se ostane, ali se ukine. Tako so se začeli n-žji razredi ukinjati in letos manjkala že prva dva spodnja razreda, za katere je dala država nadomestilo na novi ženski drž. gimnaziji na učiteljsku. Prvotno se je namreč mislilo, da bodo opuščene razrede mest. žen. real. gimnazije spodrasčali novi državni razredi, dokler ne bo po-lagoma ves zavod z vsem osebjem in in-ventarjem prešel v državno last. Toda tak težek problem se pri naši učni upravi ne reši kar čez noč. In tako se je zgodilo, da so bili na liceju razredi prazni, (čakali so na začetek nove drž. gimnazije), na po-ljanski gimnaziji pa so imeli v prvem raz-redu 8 paralel. Vse to je kazalo, da dr-žava ne mara liceja podpirati in da se ne spušta v nikake kombinacije, rajši si pomaga, kakor si more, licej pa naj pro-pade, če ga mesto ne more vzdrževati. Mestna občina na vse to ni mogla stopiti drugega, kakor da je začela ukinjati raz-rede. In t. zv. napredna javnost je spre-jela to kot samo po sebi umovno dejstvo, kajti mestna občina pri svojih ogromnih izdatkih in drugih nalogah vendar ni dol-žna vzdrževati srednje šole, za katero mora skrbeti država. Zato je mest. obči-na nasvetovala mlajšim učnim močem naj gredo za državno službo, starejše pa bi morala zaposliti v svojih uradih, kajti tu di če bi bila gimnazija ukinjena, učno osebje bi ostalo v breme mestni občini. V tem oziru je sedaj jasno. Država ne pre-vzame nikogar, ima svojih preveč.

Tako so se zadnja leta gradili proble-mi okoli ljubljanskega liceja. In ko je pri-šlo do odločitve, se je zdelo, da ni nika-kega drugega izhoda. Zato je morala tudi t. zv. napredna javnost nekako apatično sprejela vesti o ukinitvi razreda, češ, saj je tudi ravnateljstvo, kuratorji, mestni svet — bodo že ukrenili, kar je potrebno. Saj je njih dolžnost, skrbeti za zavod.

Katastrofa v ravnateljstvu

Nenadna katastrofa v ravnateljstvu, ki je preteklo jesen pretresla Ljubljano, pa je razkrila marsikaj, kar zadnja leta na liceju ni bilo v redu. Ravnateljstvo je bo-jkotiralo sklepe kuratorija in ni pokrenilo nikake velike skupne akcije, da se zavod reši. Tudi ni imelo o tem nikakih načrtov, dasi je bilo naravno, da mesto ne more vzdrževati zavoda, ki je popolnoma enak državnim, ker za to nima nikakega raz-loga. Če bi šlo za narodno ali kako drugo vprašanje, bi se dala kakšna srednja šola zagovarjati — ker pa v narodni dr-žavi ni nevarnosti za narodni jezik in je država dolžna skrbeti za vse vrste šol, od-pade za mesto vsaka obveznost v tem ozi-ru. Vse to je bilo treba upoštevati in iska-ti izhoda — a ravnateljstvo je prepustilo sebe in zavod usodi. Kakorkoli, kamor-koli... Le zaslugi proforskanskega zbora je pripisati, da je ostal zavod, kar se učnih uspehov tiče, na visoki in da se ni čutila bližina propada...

Položaj, v kakršnega je zašel licej v zadnjih letih, pa je bil samo naravna po-sledica napačnih odločitev po prevratu in napačnih nazorov o namenu in pomenu ta-kih mestnih šol. Če primerjamo brezbriz-nost današnje t. zv. napredne javnosti do ljubljanskega liceja v primeri z navduše-njem, s katerim je napredna Ljubljana od-rtavljala mestno dekliško šolo in pozneje licej, bomo spoznali izpremenbo časa in razmer in temu primerno se mora preu-rejati tudi šolstvo. Kajli vsak čas zahteva svojo vzgojo.

Do ustanovitve višje dekliške šole

Do ustanovitve mestne višje dekliške šole v Ljubljani, je bila vsa naša t. zv. vi-šja ženska vzgoja domena samostanov. Izven njih se je vzgajala ženska mladina na učiteljsku in na obrtnih šolah. Te šole so vzgajale dekleta za učiteljice in raz-ne poklice. Takrat je bilo še mnogo me-ščanskih hčera in bogatih deklet z deže-le, ki niso mislile na poklice, ampak pred

vsem na moštve (O blaženi časi!). In za ta dekleta so začela nemška mesta usta-navljati svoje »höhere Mädchenschulen«, združene z internati, da so hčerke iz bol-ših hiš v njih dobile primerno vzgojo. Vzor take šole so si Cehi ustvarili v višji dekliški šoli v Pragi, po kateri je bila po-zneje zasnovana tudi višja dekliška šola v Ljubljani. Čas stroge samostanske vzgo-je se je namreč preživel in družine so že-lele, da se dekleta uvažajo v življenje s tem, da ne ostanejo do polne zrelosti za-prte za samostanskimi zidovi, ampak da se udeležujejo plesov, koncertov in drugih družabnih prireditvev. Slovanski narodi so imeli pri tem še posebne zahtevke: samo-stanske šole so bile še vedno konservativ-ne ne le glede vzgoje, ampak tudi glede nazorov na življenje, poleg tega pa so bile pretežno nemške, kar ni več odgovarjalo rastoči sili narodne kulture. Ker je država tudi zahtevala po svojih zavodih pred-pravice nemštva, so bila slovanska mesta prav zadovoljna, da so smela sama skr-beti za vzgojo svoje ženske mladine, da so jo vzgajale v slovanskem duhu. Zato so narodna društva rada pritegnila gojen-ke teh šol k svojim prireditvam, da se nauče narodnega dela.

Država je bila torej nekako zadovoljna, da jo mesta razbremenjujejo pri vzgoji ženske mladine, mesta pa so bila zado-voljna, da so vzgojo ženske mladine v svojih zavodih mogla prilagoditi časovnim potrebam. To je bila doba razcveta t. zv. višjih dekliških šol, s katerimi je evrop-sko žensko šolstvo zaključevalo 19. stoletje svo-jeje razvoja.

To je gotovo priznanja vredna zasluga tedanjega ljubljanskega župana Ivana Hri-barja, da je tudi Ljubljana dobila tak za-vod. Če kdo, smo bili mi potrebni vsaj enega takega zavoda za vso Slovenijo, saj so se narodne dame, vzgojene v samostan-skih šolah, borile s pišmenom slovensčim, in naš narodni napredek je tudi v ženski vzgoji zahteval bolj svobodnih razgledov.

Ženski licej

A med tem je višje ženske šole niso več zadostovale. Pojavil se je nov tip — dekliški licej Korak naprej. Šest razre-dov. Skoraj srednja šola. (Med tem so se pojavile že prve privatistike na gimnazijah). In ljubljanski župan je našel meca-na, ki je omogočil na Bleiweisovi cesti krasno zgradbo, namenjeno »višjeji žen-skeje vzgoji. Bil je to reški veletrgovec Gorup. Vzorno zidana zgradba, s prostori-mi vrhom. Kakšen napredek v nekaj letih. Licej se je napolnil, nastopile so no-ve učne moči, zavod je družil v sebi go-jenje iz vse Slovenije.

Toda čutilo se je, da človek ne živi samo od slovnic in tujih jezikov, ampak tudi od kruha in dela. Da se izpopolni vzgoja na liceju, so se lotile ljubljanske dame veli-kega dela. Osnovale so društvo »Mladike« in sezidale internat, ki naj bi izpolnjeval važno nalogo družabne in gospodinske ženske vzgoje. Vzrastela je druga devšola lepa zgradba ob tivoljskih parkih. Internat Mladik, združen z gospodinsko šolo. Prvi slovenski internat, prva gospo-dinska šola. Še je bilo dovolj bogatih hiš in družin, ki niso zahtevale drugega od šol in internatov kakor dobre izobrazbe, znanja tujih jezikov in prave olike, da bo ženin zadovoljen...

Toda že se je polnil trgovski tečaj bolj in bolj. Že so se čuli glasovi proti gospo-dski vzgoji, proti frakarski šoli, kjer de-lavska hči nima prostora poleg bogate me-ščanke.

Med svetovno vojno

V to že pojemajočo idilo na liceju je po-segla svetovna vojna. Obe poslopji sta se izpremenili v vojaški bolnici. O Mladiki so govorili, da je snežnebele prostore in nedolžno čiste poselje tega slovenskega dekliškega internata vojaška oblast do-ločila za venerično bolno vojeko. Če ni bilo res, tem večja čest za one, ki so je imeli že tako malo. O liceju je znano, da je v njem neki ruski ranjenec dobival toliko dar-rov, da je to vzbudilo z vstav uprave in pozornost ljubljanske policije.

Dočim sta tako obe poslopji služili svo-jim človekoljubnim namenom, so se licej-ski razredi potikali po raznih nemogočih šolskih prostorih v Nar. domu (trije raz-rede v veliki dvorani) na Turjaškem trgu v prostorih Kmet. družbe in drugod. Večina profesorjev je bila mobiliziranih, eden najboljših med njimi, dr. Bercé je pašel. Sam Cankar mu je posvetil v spomin eno svojih »Podob iz sanj«. O to so pa rože! Tudi to je minilo... In prišel je prevrat!

Vojaške bolnice so se začele prazniti. A komaj so odšli vojaški gostje, so prišli novi: mestni dekliški licej je zasedla že-lezniška direkcija. Šolski zavod se je umak-nil v »Mladiko«. Tam sta dobila svoje pro-store ljudska šola in licej. Kmalu nato je bila obnovljena tudi gospodinska šola. A med tem smo že zopet napredovali: licej se je izpremenil v mestno žensko realno gimnazijo. Licej baje nima bodočnosti, čas zahteva celo srednjo šolo. Takrat je šlo vse to lahko: izpremenil se je naslov na poslopju — stari, ki je spominjal preveč na avstrijsko udanost, je izginil (še zdaj zija praznata za njim!) — in stvar je bila v redu. Kdo se je v Beogradu brigal, ali hoče imeti Ljubljana tako ali tako šolo, če jo sama vzdržuje!

Vendar sta 5. in 6. razred liceja ostala še par let. Licej je namreč imel v Avstriji precej visoko vrednost. Absolventke liceja so imele odprto pot na učiteljske, kjer so čez eno leto s par dodatnimi izpiti dobile zrelostno spričevalo kakor učiteljice. Mnoge iz njih so takoj dobile službe in so se izkazale kot dobre učiteljice. (Danes niti gimnazija nima iste vrednosti kot te-danji 6. razredni licej. Gimnazijska matu-ra nima enake vrednosti s preparandjsko, kajti gimnazijska abiturientka, ki ima za seboj 8 razredov gimnazije in gimnazijsko maturo, sme vstopiti le v tretji letnik učiteljske in torej še tri leta študirati na učiteljsku, preden je enakovredna z učen-kami učiteljske. Ta nekoliko čudna od-redba — saj gimnazija nudi vsaj toliko obče izobrazbe kakor učiteljice — je go-tovo hotela zabraniti, da ne bi gimnazij-ske abiturientke preveč priiskale na učiteljske, če bi zanje veljale iste določbe, kot svoj čas za licej, kajti na koncu gim-nazije marsikatera iz njih spozna, da je pač mnogo bližja pot do kruha preko učiteljske kakor preko univerze, posebno če šele po maturi začne premišljevat, kaj bi študirala.)

Licej je torej imel svoje dobre strani in je bil za občo vzgojo prav primeren tip ženske šole. Ni pa imel pravice srednje šole. Zato se ni obnesel poskus ravnatelj-stva, da bi po štirih razredih nižje gim-nazije imeli na višji stopnji paralelno dva razreda liceja (5. in 6. razr.) in štiri raz-rede višje gimnazije. Za licej se je vpisalo premalo učen in je bil ukinjen. Ostala je sama gimnazija in na licej je spominjalo samo še ime.

Tako so se časi izpremenili. Zdaj ni bilo več hiš in družin, ki bi jim šlo samo za izobrazbo. Šlo je za službo, za kruh. Tako je vojna posegla v meščanske in uradni-ške družine. Pa tudi bogatim hišam po-deželi ni prizanesla. Ko je splahnela prva opojnost, nove svobode, je zavladala trez-nost in muja. Sicer pa: kakaj bi hčere ne služile, če so dobro plačane: tipkarska iz trg. tečaja je imela takoj večjo plačo ne-gov profesor-suplent, ki je nastopil službo šele po vojni. Banke so rastle kot gobe po dežju — nova podjetja, nove trgovine, vse povsod polno dela in služb. Mestna gim-nazija s trgovskim tečajem je omogočala meščanskim družinam, da so njih hčerke čim prej prišle do kruha.

Nov napredek

Med tem pa so se odprle ženski mladini že vse šole na stečaj. Koedukacija. Vkljub temu je bil licej v vseh krogih zelo priljubljen. Mnogi starši so smatrali lečeno sred-nješolsko vzgojo za boljše nego koeduka-cijo.

Mestna ženska realna gimnazija je ra-stala. Strogi predpisi, ki so še včasih veljali za viš. dekl. šolo in za licej — so izginjali: Koedukacija! Za vse enake pravice! Kite so padle! Svoboda. Častno me-sto nadzorovane dame je postalo na zavo-du skoraj — odveč. Gospa Wessnerjeva, ki je spremljala zavod od njegovega začetka, — se je poslovila.

Končno se je tudi železniška direkcija izselila v svoje nove prostore. Zavod se je vrnil z »Mladiko« na licej. Povsod so se poznali sledovi vojnih let. V linolej so se zarezale železne noge bolniških postelj. Z mladino se je v pušne zidove vrnila mladost.

In zopet nov napredek. Dostop v gim-nazijo je dovoljen vsem brez sprejemnega izpita. Večkrat je zagrmelo. Razredi so se napolnili do vrha. Vse tam od Borovnice, do Medvoda, od Kamnika do Trbovelj in Grosuplje — vse je začelo pčtovati v gim-nazijo. Vprašanje je (ali je bila mestna gimnazija namenjena temu širokemu oko-lišu. Tu se je bilo treba ustaviti in pre-misliti. Toda takrat smo bili še v dobi de-belih let, ko denar ni bil glavna stvar in so uradniki dobivali še trinajsto plačo. Za-

to ni nihče mislil in računal. Res pa je, da je mestna žen. real. gimnazija v teh letih mestni okolici storila velike usluge. Poma-gala je do kruha mnogim nadarjenim de-kletom iz najsišjih slojev — saj so prav hčere iz teh slojev polnile licej. A kmalu se je pokazala slaba stran te odredbe: na ljubljanske srednje šole je navadilo vse, kar leze in gre, češ, če je tako, kakaj bi fant ali punca ne hodila ali pa se vozila v gim-nazijo namesto v ljudsko šolo. Morda pa ni tako težko! Tako so se razredje prena-polnili in vsak pravi uspeh je bil nemogoč.

Mestna gimnazija bi bila lahko prepre-čila ta naval, ker ona ni bila primorana sprejeti vse, kar se je prišlo vpisati. Lahko bi bila izbirala in ostala nekak elitni za-vod, ki bi odgovarjal svojemu namenu. Poleg tega se je s preselitvijo zavoda v stare prostore izpraznila »Mladika« in na-stalo je vprašanje, kaj bo z internatom. Pravili so, da je bilo mnogo oprav, po-steljnine in perila uničenega, ker je ležalo vse na kupih pod streho. Takoj obnoviti internat v nekdanji lepoti ni bilo mogoče. In vendar je ravno tu ležalo vprašanje za-voda. To je bilo v času, ko je nešteto dru-žin iz naših južnih krajev povpraševalo, ako imamo zavod, kjer bi njih hčerke do-bile primerno strokovno in družinsko vzgo-jo. Da smo takrat iz liceja in Mladike ustvarili tak zavod, bi imela Ljubljana ne-kaj takega, kar imajo švicarska in druga mesta, ki s svojimi vzgojnimi vzornimi in-stituti vabijo k sebi mladino iz drugih de-žel. Ti zavodi se tem mestom gotovo iz-plačajo. Jugoslovanske so polnile nemške institute v Gradcu, na Dunaju, v Meranu in drugod. Koliko jugoslovanskega denar-ja je šlo ven, ker nismo znali doma ustva-riti vsaj del tega kar nudi tujina. Je že res, da tujega jezika se človek nauči le tam, kjer se govori, a v internatih tudi drugod ni mnogo boljše — in se je treba jezika učiti doma. Vse to bi bili mi mogli urediti v »Mladiki«, kjer bi se mogle učen-ke učiti jezikov in o njih predmetov, ki si jih starši izrecno žele, mestna gimnazija s trgovskim in ev. drugimi strokovnimi tečaji pa bi skrbela za šolsko vzgojo. Ta-ko bi imela mestna gimnazija svoj pome-n za mesto in za našo žensko vzgojo. S tem bi bil tudi opravičen njen obstoj — in tudi finančna stran bi bila rešena. Slovenija kot dežela turistike, naravnih lepot in zim-skega športa bi s takim pravilno ureje-nim zavodom v svojem središču samo pri-dobila. Kako bi bilo treba tak zavod ure-diti, o tem nas pouče prospekti podobnih zavodov iz drugih dežel.

Pa se bo reklo: To je nesocialno. Fraka-rija! Šola mora biti za vse! Odgovarjamo: za vse so državne šole. Vsako mesto ima pravico, da prilagodi šole za svoje potrebe. Ker so pri tem prizadete mestne finance, je treba šole prilagoditi tako, da ne na-stanejo nepotrebna bremena. Mesto ima itak velike socialne izdatke. Zato ne more vzdrževati gimnazij, za katere mora skr-beti država. Mesto pa lahko vzdržuje svoj zavod, če krije stroške. To ne gre brez posebne šolnine. Naravno je, da se taka šolnina plača le za posebne ugodnosti. Vse drugačni so učni uspehi, če je v razredu 20-30 učen, kakor če jih je 50-60. Marsi kateri oče želi, da se njegov otrok res kaj nauči, in to je mogoče le v maloštevilnih izbranih razredih. Pri sedanjem navalu na srednje šole to v drž. zavodih ni mogoče, mogoče pa je na mestnem zavodu, ki spre-jema samo omejeno število učencev.

Takrat je bil čas

Takrat torej, preden se je naša srednja šola — in z njo, žal, mest. žen. real. gim-nazija — izpremenila v majno, je bilo čas premisliti in prilagoditi licej z Mladiko za posebne namene, ki bi odgovarjali našim zahtevam in potrebam. Žal, da se to ni zgodilo in število učen je naraslo na 700. Naravno je, da se je moralo pomnožiti tu-di učno osebje. Med tem pa so nastopila že suha leta in mestna občina je začela premišljati, kako bi se znebila — tega bre-mena. Bilo je v tistih dobrih časih gotovo mnogo lepih prilik, da bi se bil licej po-držal — a vse te prilike so ostale zamu-jene, ker ni nihče mislil, ko je bil čas. Tako je licej z vedno večjo pezo tiščal na občinske rame — rešitve pa ni bilo od nikoder, ker je tudi v državi zavladala — štednja.

Kaj sedaj? Enkrat se je že zgodilo, da je mesto ukinilo dva višja razreda, češ, da je premalo učen. Zdaj so začeli z od-bijanjem od spodaj. Država je izjavila, da ne sprejme učnega osebja. Kaj torej stori-ti? Ali je še čas za oni načrt, ki bi se bil gotovo obnesel pred 15 leti, če bi bilo na celu zavoda ravnateljstvo, ki bi bilo usme-rilo zavod v pravo smer. Saj povojno krizo šole in vzgoje nismo preživeli samo mi, ampak tudi drugi narodi. Kakor v prejšnjih časih bi bilo tudi sedaj primerno ravnati se po Cehih, pri katerih je to vprašanje še bolj pereče. Brnska »Vesna« bi nam go-tovo dala potrebne nasvete in navodil.

Odkar je tudi uršulinska gimnazija do-bila pravico javnosti, ima Ljubljana štiri ženske gimnazije. Ne rečemo, da je to pre-več, saj se menda povsod vsi razredi polni — vprašanje je to zdravo, — kot da bi ho-teli imeti same doktorice, profesorice itd.

Da smo usmerili vso žensko vzgojo v eno smer. Moda je: Gimnazija in potem se-veda univerza. Že zadnji je »Slovenec« pi-sal, da višji razredi na liceju ustvarjajo samo inteligentni proletarijat, — dasi — kot je znano — zavod ni v ničemer zaosta-jal za drugim, nasprotno je neki profesor beogradskega vseučiliša, ki je kot min. izaslanik prisostoval maturi na liceju, po-stavljajl znanje naših maturantk za zgled — univerzitetnim slušateljcam. Zavod je bil opetovano deležen takih pohval in pri-znanj. A kaj vse to, ko ni denarja. Saj bi mesto bilo gotovo ponosno na tak za-vod, če ne bi bil le v breme mestnemu prota-čunu. Zato je nujno potrebna izpremenba.

Dasi je licej dal nekaj absolventk, ki ne-množe le »inteligentni proletarijat«, je ven-dar le res, da nivo na višjih razredih pada. To pa je splošen pojav, kajti po nižji ma-turi so najbolj nadarjene učenke odhajale na trg, akademijo in druge zavode, tako da je v višjih razredih ostalo večinoma le to, kar ni našlo druge poti v svet. Onih talentov, ki so bili res poklicani za višji svet študij je bilo malo. (Izjemam čast.) Pri mnogih odloča pot navzgor ambicija ali drugi ozirom razlogi. Kakor vse, se je namreč tudi ženski gimnazijski in univer-zitetni študij izpremenil v modo. »Če ona — kakaj ne bi naša?« — »Tudi naša je v gimnaziji.« — »Tudi naša bo maturira-lac.« — »Tudi naša bo šla na univerzo.« ... Seveda. Tudi naša! Že zato, ker sosedova tudi. Kakor pri klobukih in drugih zade-vah. Kaj pomaga, če vidiš, da ta pot ni-kamor ne vodi. Pa slišiš matere, kako tar-najo: hčerka je vsa bolna in nervозна, je pred izpitom itd. In to je n. pr. edinka staršev, ki imajo denar in visoke zveze. In namesto, da bi se hčerka posvetila gospo-dinjstvu in bi gotovo dobila tudi svojega ženina, se ukvarja s tujo učenostjo in kazi mladost in življenje sebi in drugim. Take-ga je zdaj polno. Bogate hčere plačujejo vse vrste inštruktorjev, da bi iz njih na-pravili učenjakine. Samo da bi želela! Kakor da je zato prišla na svet. In celo kruh bi odjedala kakor revi, ki se mora res sama preživljati. Zunaj je maj, ženska mladina pa — študira. Izpiti, izpiti! ... Nervozna, skrbi, piramidon! Tam zadaj pa — brezposelnost.

Zdi se, da so starši že sami spoznali, da ta enostranska vzgoja ne vodi do uspehov. Zdaj so vse stroke že v naprej zatrpane za nekaj let. Zato se višji razredi praznijo. Nižji pa se polnijo zato, ker je danes že za vsako stvar potrebna mala maturo.

Čas zahteva torej novih šol. Kot svoj čas, tudi zdaj mesta prilagode svoje učne zavode.

Provizorna rešitev

Vprašanje našega liceja in Mladike je bilo po prevratu le provizorno rešeno. Zato se je živelo iz dneva v dan, ker ni bilo ni-kogar, ki bi bil dal obema zavodoma stalno podlago. Mladika je bila internat in ni bila internat. Gotovo ni bila internat v tem smislu, kot smo ga zgoraj omenili, ker ni bil tako urejen. (Kljub temu je malo čast-no opravilo za katoliški list, ki je glasilo ene stranke, ki zdaj vlada na liceju in Mla-diki, če jemlje dobro ime temu zavodu z lažni, ki imajo sicer drug namen, a me-jejo senco na mestni zavod in njegove bivše gojenke.) Iz povojnih razvalin se je razvila »Mladika« v zavod, ki je deloma odgovarjal svojemu namenu, a je imel pri nas in na jugu vedno dobro ime. Zato mor-a da bi njegova preureditev privabila še ved-no toliko gojenk, da bi se vprašanje mest-nega liceja moglo rešiti v tem smislu, kot smo zgoraj označili.

Kakor se šepeta po Ljubljani, se nekaj podobnega namerava in mestni svet bi le rešil zavod njegovemu pravemu namenu, če ga ne unči. Finančno stran ne bo tež-ko urediti, kakor hitro se oba zavoda preu-redita in spopolnita tako, da bosta v oči zvezl njegi nasledje.

Na liceju imamo zdaj dva trgovska te-čaja, ki sta nabito polna. To kljub trg. akademiji, dvoraz. trg. šoli in drugim te-čajem. Iz tega se vidi, kako težko je najti primernih šol za deklice. Pa je tega trgov-skega naraščaja že davno preveč. Kam z njim. Treba bo torej misliti še na druge strokovne tečaje, ki bi se razvrstili okoli štirih izbranih nižjih gimnazijskih razredov zato pa naj se višji razredi opuste. Tak elitni vzgojni ženski zavod združen z modernim internatom in gospodinsko šolo bi si pridobil v državi kmalu sloves, ki bi mu pridobil od povsod dovolj gojenk.

Ako se otvori v jeseni zopet prvi raz-red, bi bilo treba postopati že po novih navodilih in verjetno je, da bo premagano najtežje vprašanje, ki zdaj preti napraviti konec zmedam in pomotam, ki so se vlek-le s tem zavodom od prevrata sem.

Znano je, da je bilo že vse urejeno, da dobi zavod — po sklepu proforskanskega zbora — naslov: Kraljice Marije dekliški licej. Ta ponosni napis bi spadal na pra-znino procelja. Zaradi nesoglasja med in-štančami se to ni zgodilo. Želeli je, da se to zgodi in da se po novim imenom zavod razvije in vzcvete v ponos Ljubljane in v čast Slovenije.

Paul Hilsó:

Molčeči maščevalec

Roman

Do večera nista več govorila o tem, kar je iz-popolnilo njun pogovor na morski obali. Ob štirih se je Bill vrnil v mesto. Bil je ves srečen pri misli, da ga ni kratkotalno zavrnila, ko jo je vprašal, če ga ljubi. In to je bilo v danem trenutku glavno.

Bill Morran je zaključil svojo sejo in razmišljal je, kaj bi počel. Najbolj ga je mikalo vrniti se na-zaj na kmeto, toda ura je bila že devet in predno bi prispel v grad, bi tam že davno spali.

Tako je odšel v svoj klub, da bi še kaj popil, potem bi pa šel spat. London se mu je zdel pust in zapuščen samo zato, ker ni bilo ta čas v njem kraljice njegovega srca. Taka je pač ljubezen.

— Dober večer, Bill...

V klubu ga je pozdravil zbor veselih glasov.

— Zakaj se nisi toliko dni pokazal?

— Ali je res, da si se zaljubil? James te je videl z neko mlado damo, — je vprašal indiscreten glas.

— Neumnost, to so samo spletke zlobnih jezi-kov.

47

Bill si je prižgal cigareto in sedel med svoje to-varšice.

— Pravijo, da so vas videli z mlado damo v av-tomobilu. Tudi jaz sem vas videl in celo pozdravil sem vaju, — se je začel prijazen glas in Bill je nehote dvignil glavo.

Sele zdaj je opazil prince Le Jinga, ki je bil tudi v klubu.

— No, če trdi to Njegova Visokost, moram pač priznati, — je odgovoril Bill mirno in pozdravil sklonjene glave visokega gosta kluba.

— Mnogo sreče — mnogo sreče!

Veseli zbor se je zbral smeje okrog njega.

— Če ne boste takoj nehali, odidem, — jim je zagrozil Bill smeje in takoj so jeli glasno pro-testirati.

— To so privatne zadeve, ki nikogar ne brigajo.

Bill je naročil pijačo in prisel k mizi. Govo-ribo se je o tem in onem. Ko so pa postale ženske glaven predmet pogovora, so se vsi imenito za-bavali. Nekateri so govorili o raznih znanjih, o moških in ženskah.

Bill je šel vse samo napol — njegove misli so bile nekje zunaj Londona. Takoj se je pa zdramil iz zamišljenosti, ko se je obrnil eden izmed nje-govih prijateljev čez mizo naravnost nanj.

— Bill protestiraj takoj! Saj se drugače vedno pobahaš, da imaš najlepšo zbirko orientalskih sta-rin v Londonu. Zdaj pa trdi princ Le Jing, da ima največjo tako zbirko on.

Orientalске starine so bile vedno ena največjih

Billovih strasti in njegova zbirka je veljala na-vadno za najlepšo privatno zbirko v Londonu.

— Ne bom trdil, da imam največjo zbirko, — je odgovoril Bill mirno, — pač pa lahko trdim, da je moja zbirka zelo lepa.

— Ker vaše zbirke še nisem videl, si tudi ne upam trditi, da je moja večja, pač pa priznam, da sem mislil tako, — je priznal princ smeje. — Si-ker pa nisem slutil, da je tu v mestu sploh taka zbirka.

— Bill z veseljem pokaže svojo zbirko vsakemu, kdor si jo hoče ogledati — sam sem jo videl že desetkrat — se je oglašal nekdo iz družbe.

Princ Le Jing je vstal in sedel k Billu. Prijazno se je smehljajl in vendar se mladi advokat ni mo-gel otresti misli, da se skriva za njegovim smehta-jem divja ljubosumnost.

— Če vas veseli, advokat Morran, ogledati si mojo zbirko, si bom šel v veliko čast in veselje pokazati jo vam. Zbiranje starin je ena mojih stra-sti.

Bill bi se bil princu najraje zahvalil za povabilo in mu odgovoril, da ga ne sprejme, pa se je tako zanimal za njegovo zbirko starin, da tega ni mo-gel storiti.

Princ Le Jing je nadaljeval:

— Da, drugače nikoli ne vabim gostov, kljub temu pa upam, da se boste počutili pri meni dobro.

Bill ni preslišal v princem glasu ničesar kar je zvenelo kakor želja, naj pride. Morda je hotel z njim zaupno govoriti in v tem primeru bi mogel

biti predmet njunega pogovora samo eden — Dai-sy. Princ Le Jing je namreč ljubil Daisy in ker jo je videl večkrat z Billom, je morda...

— Z veseljem se odzovem vašemu vabilu, Viso-kost.

— Kdaj je vam bolj prikladno, jutri ali pojutri-šnjem?

— Jutri imam baš čas, — je odgovoril Bill.

— Morda ob štirih? — je vprašal princ.

— Da, ob štirih mi bo prikladno. Zelo me zani-ma vaša zbirka.

— V veliko čast si bom šel, da vam jo bom mogel pokazati, — se je glasil prijazen princ ev odgovor.

Toda Billu se je zdelo, da šliši v njegovem gla-su neka nerazumljivega, tako da je mislil, da ga vabi princ iz nekega posebnega nagiba.

Če je njegova domneva pravilna,